

**BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET**
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

Skoleoplæring i erhvervsud- dannelserne

Håndbog om skoleoplæringsordningen

Skoleoplæring i erhvervsuddannelserne
Håndbog om skoleoplæringsordningen

2022

ISBN nr. [xxx xxx xxx] (web udgave)

Design: Center for Kommunikation og Presse

Denne publikation kan ikke bestilles.

Der henvises til webudgaven.

Publikationen kan hentes på:

www.uvm.dk

Børne- og Undervisningsministeriet

Departementet

Frederiksholms Kanal 21

1220 København K

Indhold

Forord s. 6

1	Skoleoplæringsordningen	7
1.1	Udbud af uddannelser med skoleoplæring.....	7
1.2	Uddannelser uden skoleoplæring	7
1.3	Kvalitetssikring af skoleoplæring	7
1.4	Lokale uddannelsesudvalgs rolle i tilrettelæggelse af skoleoplæring	8
1.5	Skolernes pligt til at vejlede om skoleoplæring m.v.	9
1.6	Elevens/lærlingens uddannelsesplan	9
2	Adgang til skoleoplæring	10
2.1	Hvem kan optages til skoleoplæring?	10
a.	Har afsluttet adgangsgivende grundforløb	10
b.	Har afsluttet trin af en uddannelse.....	10
c.	Uforskyldt har mistet uddannelsesaftale under grundforløbet eller det studiekompetencegivende forløb	10
d.	Uforskyldt har mistet uddannelsesaftale under hovedforløbet	11
e.	Har afsluttet kort uddannelsesaftale	11
f.	Får godskrivning for anden relevant undervisning	12
2.2	Adgang til skoleoplæring på dimensionerede uddannelser	13
2.3	Uforskyldt mistet uddannelsesaftale i uddannelser uden skoleoplæring	13
3	Egnethedsbetingelserne ("EMMA" - kriterierne)	15
3.1	Hvem skal opfylde EMMA-kriterierne.....	15
3.2	E - egnethedsvurdering.....	15
3.3	M - geografisk mobilitet	16
3.4	M - faglig mobilitet.....	16
3.5	A - aktivt lærepladssøgende	17
3.6	Hvad indebærer EMMA-kriterierne?	18
4	Ansøgnings- og optagelsesprocedure	20
4.1	Ansøgnings- og optagelsesproceduren	20

4.2	Optagelsestidspunkt.....	20
a.	Uddannelser	21
b.	Uforskyldt mistet uddannelsesaftale.....	21
c.	Afsluttet kort aftale eller trin eller har fået godskrivning for grundforløbet	21
4.3	Skoleaftale	21
4.4	Procedure for optagelse til skoleoplæring på dimensionerede uddannelser	22
4.5	Klage over afslag på optagelse	23
5	Skoleoplæring som supplement til uddannelsesaftaler	24
5.1	Supplerende skoleoplæring.....	24
5.2	"Team Danmark" - forsøget.....	24
6	Skoleoplæring i virksomhederne	26
6.1	Virksomhedsforlagt oplæring	26
6.2	Delaftaler	27
6.3	Skoleoplæring/lønnet beskæftigelse i udlandet	28
7	Skoleoplæringselevs retlige stilling	30
7.1	Ferie.....	30
7.2	Feriefridage.....	31
7.3	Barsel.....	32
7.4	Sygt barn og omsorgsdage	33
7.5	Sygdom	34
7.6	Militærtjeneste	34
7.7	Pension.....	34
7.8	Uddannelsesskift i skoleoplæring.....	35
7.9	Afkortning/forlængelse af uddannelsestiden.....	35
7.10	Udmeldelse/udelukkelse fra skoleoplæring.....	35
7.11	Klager over skoleoplæringscentres afgørelse om udmeldelse/udelukkelse fra skoleoplæring.....	36
8	Forsørgelsesgrundlaget under skoleoplæring	37
9	Tilskud til arbejdstøj, befordring, værktøj, værnemidler mv.....	39
10	Arbejds miljø og undervisningsmiljø.....	40

11	Arbejdsskadeforsikring	41
12	Skoleoplæringscentre.....	42
12.1	Skoleoplæringscentrets placering	42
12.2	Skoleoplæringscenterudvalg.....	42
12.3	Skoleoplæringscentrets opgaver	42
12.4	Skoleoplæringscentrets samarbejdsforpligtelse	43
12.5	Optagelse af elever/lærlinge fra skoler, der ikke er godkendt til at udbyde skoleoplysning i en given uddannelse.....	44
12.6	Udlægning af undervisning	44
12.7	Skoleoplæringscentres mulighed for at producere varer og levere tjenesteydelser	45
13	Links.....	47
14	Bilag 1	48
14.1	Vejledning i afgørelse af "uforskyldt har mistet en uddannelsesaftale"	48
14.2	Afgørelse om, at eleven/lærlingen ikke "uforskyldt har mistet en uddannelsesaftale"	50
15	Bilag 2.....	51
15.1	Procesvejledning ved sagsbehandling af sager om afgørelse af afslag på optagelse til eller udelukkelse fra skoleoplysning	51
15.2	Formål.....	51
15.3	Hjemmel	51
15.4	Klageproceduren.....	51
15.5	Opmærksomhedspunkter ved modtagelse af klagesag/sagsbehandlingen	53
15.6	Afgørelser om skolers afslag på optagelse på skolen.....	54
15.7	Afgørelse om udelukkelse fra skoleoplysning(bortvisningssager)	54
15.8	Afgørelser om midlertidig hjemsendelse	55

Forord

Børne- og Undervisningsministeriet har ajourført håndbogen om skoleoplæringsordningen som følge af de ændringer om skoleoplæring, der følger af trepartsaftalen om "entydigt ansvar og flere lærepladser", som blev indgået i november 2020.

Der er med trepartsaftalen aftalt en ny ansvarsfordeling for det lærepladsopsøgende arbejde, der flytter ansvaret fra den enkelte elev/lærling til erhvervsskolerne for de elever/lærlinge, som ikke finder en læreplads selv. Der er endvidere aftalt, at de faglige udvalg skal spille en markant styrket rolle i forhold til målsætninger om fremrykning, flere lærepladser og øget tiltrækning af elever/lærlinge. Endelig skal eleverne være klar til at dels at søge læreplads, dels at indgå en lærepladsaftale fra starten af grundforløbet.

Der er desuden foretaget en opdatering af henvisninger til regler i øvrig erhvervsuddannelseslovgivning overalt i håndbogen.

Håndbogen omhandler ikke regler for skolernes vejledning af lærepladssøgende generelt set. Der henvises til *Vejledning om ansvars- og opgavefordeling i forbindelse med det lærepladsopsøgende arbejde*.

Håndbogen handler om overvejende juridiske forhold i forbindelse med skoleoplæring og er tænkt til at være et opslagsværk for medarbejdere ved erhvervsskolerne og andre, der beskæftiger sig med skoleoplæringsordningen. Pædagogiske og økonomiske forhold er berørt, men er ikke behandlet indgående.

1 Skoleoplæringsordningen

1.1 Udbud af uddannelser med skoleoplæring

Børne- og Undervisningsministeren har efter indstilling fra Rådet for Grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser (REU) fastsat, hvilke uddannelser, der skal udbydes med skoleoplæring. Listen over uddannelser, som udbydes med skoleoplæring, jf. § 66 b, stk. 3, i lov om erhvervsuddannelser, findes i bilag 6 i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser.

De uddannelser, der udbydes med skoleoplæring, skal samlet set sikre, at alle berettigede elever/lærlinge får tilbud om skoleoplæring enten i den uddannelse, eleven/lærlingen er påbegyndt eller på en anden uddannelse med skoleoplæring, hvortil eleven/lærlingen opfylder kravene til at blive optaget til hovedforløbet. Den enkelte skole skal informere om sit udbud af skoleoplæring på samme måde, som skolen informerer om sine uddannelses tilbud i øvrigt. Udbydes en uddannelse med skoleoplæring, kan skolen tilbyde alle trin og specialer i uddannelsen, men eleverne/lærlingene har ikke et retskrav på at gennemføre et bestemt speciale i skoleoplæring på skolen, og den enkelte elev/lærling må eventuelt af finde sig med at gennemføre et andet speciale end det primært ønskede.

Individuelt tilrettelagte uddannelsesforløb, jf. § 15, stk. 3, i lov om erhvervsuddannelser, udbydes ikke med skoleoplæring. En elev/lærling på en individuel tilrettelagt uddannelse, som enten ikke opnår en uddannelsesaftale eller som uforskyldt mister sin uddannelsesaftale, vil kunne starte i skoleoplæring, hvis eleven/lærlingen overgår til en erhvervsuddannelse med skoleoplæring, og hvis eleven/lærlingen opfylder kravene hertil (EMMA-kriterierne, se kapitel 4). Elevens/lærlingens uddannelsesplan vil i så fald blive revideret i nødvendigt omfang, jf. § 125, stk. 5, i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser. Eleven/lærlingen vil herefter følge de regler, der gælder for uddannelsen, der udbydes med skoleoplæring, og vil derfor ikke længere være i gang med et individuelt tilrettelagt uddannelsesforløb, jf. § 125, stk. 5, i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser.

1.2 Uddannelser uden skoleoplæring

Hvis en elev/lærling uforskyldt mister sin uddannelsesaftale på en uddannelse uden skoleoplæring, kan eleven/lærlingen gennemføre skoleperioderne i hovedforløbet. Der henvises til afsnit 2.3.

1.3 Kvalitetssikring af skoleoplæring

Skoleoplæringen er ligesom skolens øvrige undervisningsaktivitet underlagt reglerne om kvalitetsarbejdet i uddannelserne, jf. kapitel 2 i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser.

Det faglige udvalg skal i samarbejde med de lokale uddannelsesudvalg og skolerne foretage en løbende kvalitetsudvikling og -sikring af skoleoplæringen, jf. § 5, stk. 3, i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser.

Skolen skal desuden inddrage skoleoplæringen i skolens kvalitetssystem med henblik på løbende kvalitetsudvikling og resultatvurdering, jf. § 6, stk. 2, i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser. De procedurer, som skolen skal opstille for selvevaluering og for løbende informationsindsamling, skal derfor også omfatte skolens udbud af skoleoplæring.

Det gælder generelt for skolens kvalitetsarbejde, at skolen skal udvælge områder, der skal gøres til genstand for systematiske og kritiske diskussioner med henblik på at sammenholde de opnåede resultater med de opstillede mål og skolens indsats, jf. § 7, stk. 1, i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser. Skolens medarbejdere, elever og lærlinge samt det lokale uddannelsesudvalg skal inddrages i selvevalueringen.

Skolen er forpligtiget til at udarbejde en opfølgingsplan ud fra den gennemførte selvevaluering, jf.

§ 7, stk. 3, i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser. Planen skal indeholde initiativer med henblik på at forbedre og udvikle fx skoleoplæringen og skal ligeledes være tilgængelig på skolens hjemmeside. Skolen skal informere om skolens procedure for informationsindsamling, som også skal omfatte informationer om resultater på skole oplæringsområdet. Informationerne og resultaterne skal være tilgængelige på skolens hjemmeside hvert år senest den 1. marts, jf. § 8 i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser.

Skoleoplæringscenterudvalget bidrager til kvaliteten i skoleoplæring ved at udøve sin rådgivende funktion over for bestyrelsen, jf. § 123, stk. 3, i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser. Information om skoleoplæringscentre og skoleoplæringscenterudvalg er beskrevet i afsnit 12.

1.4 Lokale uddannelsesudvalgs rolle i tilrettelæggelse af skoleoplæring

De lokale uddannelsesudvalg har en rolle i tilrettelæggelsen af skoleoplæringen med den undtagelse, der følger af muligheden for oprettelse af et skoleoplæringscenterudvalg, jf. § 123, stk. 3, i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser (se afsnit 12.2).

Det lokale uddannelsesudvalg skal i forhold til skoleoplæring:

- Ved kontakt med virksomheder og eventuelt ved opfordringer til virksomheder virke for, at der tilvejebringes det antal lærepladser, som der er behov for ud fra en vurdering af elevernes/lærlingenes uddannelsesønsker og de forventede fremtidige beskæftigelsesmuligheder, og for, at udbuddet af lærepladser bliver alsidigt med hensyn til virksomhedernes størrelse og teknologiske udvikling, jf. § 43, stk. 2, i lov om erhvervsuddannelser.

- Være i dialog med skolen om tilrettelæggelse af skoleoplæringen og medvirke ved beslutning om, at en elev/lærling før gennemførelse af den tilhørende oplæring skal gennemføre dele af en uddannelses skoleundervisning bortset fra undervisning, der indeholder afsluttende prøver, jf. § 66 g, stk. 2, i lov om erhvervsuddannelser.

- Behandle klager over optagelse til eller ophør med skoleoplæring, hvis det faglige udvalg har besluttet, at klagerne skal behandles af det lokale uddannelsesudvalg, jf. § 66 j, stk. 1, i lov om erhvervsuddannelser.

- Samarbejde med det faglige udvalg og oplæringsvirksomhederne om løbende kvalitetsudvikling og kvalitetssikring af uddannelsernes oplæringsdel, herunder følge udviklingen i større elev- og lærlingegruppers gennemførelse af oplæringen, jf. § 5, stk. 2, i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser.

- Samarbejde med det faglige udvalg og skolen om at foretage løbende kvalitetsudvikling og kvalitetssikring af eventuel skoleoplæring, jf. § 5, stk. 3, i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser.

- Samarbejde med skolen om udarbejdelsen af den lokale undervisningsplan, jf. § 53, stk. 1, i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser, herunder om skolens anvendelse af virksomhedsforlagt oplæring og skolens procedurer for vurdering af, om eleven/lærlingen har nået målene for den virksomhedsforlagte oplæring.

1.5 Skolernes pligt til at vejlede om skoleoplæring m.v.

Skolerne tilbyder vejledning til alle lærepladssøgende elever/lærlinge om deres rettigheder og pligter i henholdsvis grundforløbet, i det studiekompetencegivende forløb samt efter afslutningen af de to forløb. Vejledningen skal give de lærepladssøgende forudsætninger for selv at reagere passende på skolens tilbud om lærepladser og for selv at søge lærepladser og andre uddannelsesmuligheder. For elever/lærlinge der ønsker optagelse til eller er i skoleoplæring, skal skolen orientere om retlige forhold mellem skolen og elever/lærlinge i skoleoplæring samt om betingelserne for optagelse til skoleoplæring, jf. § 117 og § 118 i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser.

Skolernes formidling af lærepladser mv. samt elevernes/lærlingenes pligter og rettigheder i forbindelse med optagelse til skoleoplæring er beskrevet nærmere i afsnit 3.5.

1.6 Elevens/lærlingens uddannelsesplan

Den personlige uddannelsesplan, der af skolen skal udarbejdes for eleven/lærlingen, skal med hensyn til grundforløbets 2. del indeholde en plan for elevens lærepladssøgning, hvis eleven ikke har indgået uddannelsesaftale, jf. § 119, stk. 3, i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser.

For elever/lærlinge, der bliver optaget til skoleoplæring, skal deres personlige uddannelsesplan revideres i nødvendigt omfang, blandt andet på baggrund af den løbende bedømmelse af eleven/lærlingen under skoleoplæring, jf. § 64 i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser.

For elever, der optages i et grundforløbs 2. del uden uddannelsesaftale, kan uddannelsesplanen indskrænke sig til at omfatte grundforløbet. For de elever, som ønsker mulighed for optagelse til skoleoplæring, skal uddannelsesplanen omfatte mindst tre uddannelsesønsker, jf. § 63, stk. 2, i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser.

2 Adgang til skoleoplæring

2.1 Hvem kan optages til skoleoplæring?

Optagelse til skoleoplæring forudsætter, at eleven/lærlingen har bestået et adgangsgivende grundforløb og lever op til de generelle betingelser for at være optaget i skoleoplæring (EMMA-kriterierne) både ved optagelsen og under hele skoleop læringsforløbet (se afsnit 4). Det er ikke muligt at dispensere for betingelserne for optagelse i § 66 a-i lov om erhvervsuddannelser.

Adgang til skoleoplæring har egnede lærepladssøgende elever/lærlinge, der:

a. Har afsluttet adgangsgivende grundforløb

En elev/lærling kan optages til skoleoplæring til en uddannelse, der udbydes med skoleoplæring, til påbegyndelse præcis en måned efter at have afsluttet et adgangsgivende grundforløb eller et studiekompetencegivende forløb på de merkantile erhvervsuddannelser (eux 1. del). Elever/lærlinge, der har gennemført grundforløbets 2. del med ny mesterlære, kan påbegynde i skoleoplæring, når alle uddannelsens overgangskrav er opnået. Det betyder, at de eventuelle fag og certifikater, som eleven/lærlingen eventuelt har fået rykket til hovedforløbet, skal være gennemført i overensstemmelse med reglerne for den enkelte uddannelse, inden eleven/lærlingen påbegynder skoleoplæringen.

Skolens tilbud om optagelse til skoleoplæring gives til elever, som ikke har eller har haft en uddannelsesaftale, jf. § 66 a, stk. 1, 1. pkt., i lov om erhvervsuddannelse, og hvis eleven i øvrigt opfylder EMMA-kriterierne (se afsnit 4). Elever/lærlinge, der har indgået en uddannelsesaftale med udskudt opstart kan derfor ikke optages i skoleoplæring i perioden fra afsluttet grundforløb og til uddannelsesaftalen påbegyndes.

b. Har afsluttet trin af en uddannelse

Skoleoplæring skal desuden tilbydes elever/lærlinge, der har gennemført et kompetencegivende trin af en uddannelse med uddannelsesaftale eller med skoleoplæring, jf. § 66 a, stk. 1, 3. pkt. og stk. 4, i lov om erhvervsuddannelser, hvis ikke eleven/lærlingen har indgået en ny uddannelsesaftale og hvis eleven/lærlingen opfylder EMMA-kriterierne (se afsnit 4).

c. Uforskyldt har mistet uddannelsesaftale under grundforløbet eller det studiekompetencegivende forløb

Elever/lærlinge, der i grundforløbet eller det studiekompetencegivende forløb har haft en uddannelsesaftale, der er sagt op inden afslutningen af det igangværende uddannelsesforløb, kan optages i skoleoplæring efter afslutningen af et af forløbene, hvis skolen vurderer, at uddannelsesaftalen er mistet uforskyldt, jf. afsnit 2.1.c og § 66 a, stk. 2, i lov om erhvervsuddannelser. Dette gælder både for uddannelsesaftaler, der har omfattet hele eller dele af grundforløbet, så eleven/lærlingen har modtaget løn, og uddannelsesaftaler, som er underskrevet i grundforløbet, men som kun omfatter hovedforløbet. Det samme gælder for uddannelsesaftaler, der omfatter det studiekompetencegivende forløb.

Eleven/lærlingen, der i grundforløbet eller det studiekompetencegivende forløb af skolen vurderes til at have mistet deres aftale uforskyldt, skal efter § 66 a, stk. 2, i lov om erhvervsuddannelser, optages til skoleoplæring hurtigst muligt. Da

optagelse til skoleoplæring forudsætter et afsluttet grundforløb henholdsvis et studiekompetencegivende forløb, kan optagelsen finde sted, når eleven/lærlingen afslutter et af forløbene efter reglerne i § 66 a, stk. 1 og 3, i lov om erhvervsuddannelser.

d. Uforskyldt har mistet uddannelsesaftale under hovedforløbet

Optagelse til skoleoplæring tilbydes elever/lærlinge, der efter skolens vurdering uforskyldt har mistet sin uddannelsesaftale som led i en erhvervsuddannelse, jf. § 66 a, stk. 2, 1. pkt., i lov om erhvervsuddannelser (se afsnit 5.2.c). Elever/lærlinge, der er optaget til skoleoplæring som følge af, at de uforskyldt har mistet deres uddannelsesaftale, skal overholde EMMA-kriterierne for så vidt angår kravene om geografisk mobilitet (se afsnit 4.1.b), aktiv lærepladspladssøgning (se afsnit 4.1.d), jf. § 129 i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser og den løbende egnethedsvurdering under skoleoplæringen, som foretages af skolen, jf. § 126, stk. 6, i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser.

En ensidig ophævelse fra oplæringsvirksomhedens side er ikke i sig selv ensbetydende med, at eleven/lærlingen har mistet sin uddannelsesaftale uforskyldt. Selv hvis en elev/lærling mister sin uddannelsesaftale i prøvetiden, er det eleven/lærlingen, der skal løfte bevisbyrden for, at eleven/lærlingen har mistet sin uddannelsesaftale uforskyldt. Skolen bør så vidt muligt basere sin afgørelse på oplysninger fra dialog med både elev/lærling og oplæringsvirksomhed (se vejledning i bilag 1).

Skolerne skal, ved skolens afgørelse om at eleven/lærlingen er selvforskyldt i ophævelsen, give eleven/lærlingen en skriftlig begrundelse for dette således, at eleven/lærlingen har dette som grundlag for eventuel at klage over afgørelsen til det faglige udvalg, jf. § 66 j i lov om erhvervsuddannelser. Skolens begrundelse skal i argumentationen bygge på samme forhold, hvorefter eleven/lærlingen også i andre tilfælde (efter prøvetid), og ved ensidig ophævelse fra arbejdsgiverens side, vil blive erklæret for selvforskyldt. Bestemmelsen skal anvendes restriktivt. Der må ikke være tvivl om, at eleven/lærlingen uforskyldt har mistet uddannelsesaftalen. En eventuel tvivl kan således ikke komme eleven/lærlingen til gode. (Se vejledning i bilag 1)

Hvis oplæringsvirksomheden i forbindelse med forlig med en elev/lærling og en faglig organisation har underskrevet en erklæring om, at eleven/lærlingen uforskyldt har mistet sin uddannelsesaftale, dvs. var uden skyld i opsigelsen, skal skolen acceptere denne erklæring.

e. Har afsluttet kort uddannelsesaftale

Elever/lærlinge, der har afsluttet en kort uddannelsesaftale med en oplæringsvirksomhed, har krav på at blive optaget til skoleoplæring med start i umiddelbar forlængelse af udløbet af den korte aftale, jf. § 48, stk. 1, 3. pkt., jf. lovens § 66 a, stk. 2, 1. pkt., i lov om erhvervsuddannelser.

Den gennemførte korte uddannelsesaftale skal omfatte minimum en hel skoleperiode og mindst en del af en - men i udgangspunktet en hel - oplæringsperiode af en uddannelses hovedforløb, jf. § 48, stk. 1, i lov om erhvervsuddannelser. I forbindelse med trepartsaftale om "flere lærepladser og entydigt ansvar" af 20. november 2020 blev den tidligere regel om, at der maksimalt må indgås to korte aftaler mellem samme elev/lærling og virksomhed ændret til, at der pr. 1. januar 2022 kun må indgås én kort uddannelsesaftale mellem samme elev/lærling og samme oplæringsvirksomhed, jf. § 48, stk.

1, 3. pkt., i lov om erhvervsuddannelser. Dog er der mulighed for, at det faglige udvalg, jf. § 94, stk. 5, i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser, undtagelsesvist kan godkende yderligere én aftale mellem samme elev/lærling og samme oplæringsvirksomhed, hvis elevens/lærlingens muligheder for at blive fastholdt i uddannelsen forbedres væsentligt.

En evt. forlængelse af en kort aftale regnes som udgangspunkt som en ny kort aftale, medmindre forlængelsen skyldes situationer, som falder ind under § 58 og § 59 i lov om erhvervsuddannelser, herunder ved fravær pga. sygdom, supplerende skoleundervisning, orlov i forbindelse med graviditet, barsel, adoption og nedsat arbejdstid pga. særlige forhold.

En elev/lærling i en kort uddannelsesaftale, som fx går på barsel inden aftalen udløber, kan således fortsætte den eksisterende aftale efter endt barsel (se afsnit 8.3) ved en forlængelse af den korte uddannelsesaftale i medfør af reglerne herom i § 58 i lov om erhvervsuddannelser. Fortsættelsen tæller derfor ikke som en ny kort aftale og er således heller ikke omfattet af reglen om, at samme elev/lærling og samme oplæringsvirksomhed højst kan indgå én kort uddannelsesaftale. Når eleven/lærling efter forlængelsen afslutter den korte uddannelsesaftale, har eleven/lærlingen krav på at blive optaget i skoleoplæring.

Hvis en elev/lærling mister sin korte uddannelsesaftale i prøvetiden (første 3 måneder), er eleven/lærling ikke berettiget til at blive optaget til skoleoplæringen, medmindre eleven/lærlingen vurderes til uforskyldt at have mistet sin uddannelsesaftale (se bilag 1). Eleven/lærlingen har bevisbyrden herfor.

At en uddannelsesaftale udløber, kan ikke sidestilles med, at eleven/lærlingen har mistet sin uddannelsesaftale uforskyldt.

Der gælder følgende overgangsregler om korte aftaler i forbindelse med trepartsaftale om "flere lærepladser og entydigt ansvar" af 20. november 2020, jf. § 8, stk. 2, i lov nr. 2152 af 27. november 2021 om ændring af lov om erhvervsuddannelser m.v.:

- Elever/lærlinge, som har påbegyndt en uddannelse før den 1. januar 2022, men som ikke har indgået en kort aftale med en oplæringsvirksomhed inden 1. januar 2022, kan indgå én kort aftale med virksomheden samt evt. endnu en kort aftale med samme virksomhed, hvis det faglige udvalg meddeler dispensation til endnu en kort aftale, jf. § 94, stk. 5, i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser.

- Elever/lærlinge, der har indgået én kort aftale med en oplæringsvirksomhed inden 1. januar 2022, evt. til påbegyndelse efter den 1. januar 2022, kan efter den 1. januar 2022 indgå endnu en kort aftale med virksomheden samt evt. endnu en kort aftale med samme virksomhed på baggrund af meddelt dispensation fra det faglige udvalg, jf. § 94, stk. 5, i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser.

- Elever/lærlinge, der har indgået to korte aftaler med samme virksomhed inden 1. januar 2022, kan indgå en kort aftale med virksomheden efter 1. januar 2022, hvis det faglige udvalg meddeler dispensation til endnu en kort aftale, jf. § 94, stk. 5, i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser.

f. Får godskrivning for anden relevant undervisning

Elever uden bevis for adgangsgivende grundforløb kan optages til skoleoplæring, hvis de har gennemført anden relevant undervisning, jf. § 66 a, stk. 3, i lov om erhvervsuddannelser.

Kravet om et afsluttet grundforløb anses for opfyldt, hvis eleven på optagelsestidspunktet kan få godskrevet anden skoleundervisning, der mindst svarer til det adgangsgivende grundforløb eller hvis eleven har gennemført et studiekompetencegivende forløb på de merkantile uddannelser (eux 1. del).

Den tilsvarende undervisning skal være gennemført inden for de seneste 2 år og skal desuden være gennemført uden for erhvervsuddannelserne, jf. § 125, stk. 3, i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser.

2.2 Adgang til skoleoplæring på dimensionerede uddannelser

Hvis en uddannelse er dimensioneret, jf. § 9, stk. 1, i lov om erhvervsuddannelser og § 51 i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser, kan en elev ikke optages til skoleoplæring, hvis eleven har gennemført grundforløbet med godskrivning for de specifikke kompetencer, der giver adgang til en uddannelses hovedforløb, jf. § 125, stk. 4, i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser.

Tilsvarende gælder for adgang til skoleoplæring på uddannelse om hvilke, der er truffet afgørelse om institutionsspecifik dimensionering, jf. § 9, stk. 2, i lov om erhvervsuddannelser og § 52 i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser. I disse tilfælde har eleven dog mulighed for at søge optagelse til skoleoplæring på samme uddannelse på en anden skole uden samme lokale dimensionering. Det bemærkes, at de nærmere rammer for udmøntningen af initiativet om institutionsspecifik dimensionering fortsat er under afklaring i 1. halvår 2022. Det forventes, at lokal dimensionering kan anvendes første gang for 2025.

Se nærmere om optagelsesprocedure på dimensionerede uddannelser under afsnit 4.4.

2.3 Uforskyldt mistet uddannelsesaftale i uddannelser uden skoleoplæring

Elever/lærlinge, der af skolen vurderes til uforskyldt at have mistet en uddannelsesaftale, kan gennemføre skoleperioderne i hovedforløbet, selvom de ikke har en uddannelsesaftale, jf. § 66 e, stk. 2. Elever/lærlinge kan dog ikke gennemføre den undervisning, der indeholder afsluttende prøver. Skolen tilrettelægger undervisningen i samråd med det lokale uddannelsesudvalg.

Procedure for optagelse, krav til egnethed, udbetaling af oplæringsydelse mv. følger reglerne, der gælder for skoleoplæring.

Det indebærer f. eks., at den skole, som eleven/lærlingen er tilmeldt, optager eleven/lærlingen efter ansøgning, og skolen skal vurdere, om uddannelsesaftalen er mistet uforskyldt. Optagelse skal ske snarest muligt efter uddannelsesaftalens ophør. Er en tvistighed indbragt for fagligt udvalg eller Tvistighedsnævnet, kan eleven/lærlingen ikke optages, før der er truffet afgørelse eller indgået forlig om afslutning på tvistigheden.

Kravene om egnet m.v. skal være opfyldt, mens eleven/lærlingen er i undervisning på hovedforløbet. Skolen og eleven/lærlingen skal i hele forløbet søge at fremskaffe en uddannelsesaftale, der omfatter resten af uddannelsen.

Skolens afgørelse om en elev/lærlings optagelse til eller ophør med undervisning kan af eleven/lærlingen indbringes for det faglige udvalg inden for en frist på en uge fra afgørelsen er meddelt eleven/lærlingen.

Skolen udbetaler skoleoplæringsydelse, dog ikke til elever/lærlinge der modtager arbejdsløshedsdagpenge, sygedagpenge, kontanthjælp, revalideringsydelse eller anden offentlig støtte, der tilsigter at dække leveomkostninger.

3 Egnethedsbetingelserne ("EMMA"- kriterierne)

3.1 Hvem skal opfylde EMMA-kriterierne

Elever, der ønsker optagelse til skoleoplæring efter afslutningen af grundforløbets 2. del eller et studiekompetencegivende forløb på de merkantile erhvervsuddannelser (eux 1. del), skal fra påbegyndelse af grundforløbets 2. del henholdsvis fra 20 uger inden afslutningen af det studiekompetencegivende forløb på de merkantile erhvervsuddannelser (eux 1. del) være registreret som lærepladssøgende på lærepladsen.dk og være aktiv lærepladssøgende (se nærmere nedenfor i afsnit 3.5.)

Derudover skal elever fra afslutningen af grundforløbets 2. del henholdsvis det studiekompetencegivende forløb på de merkantile erhvervsuddannelser (eux 1. del) indtil påbegyndelse i skoleoplæring og under hele skoleoplæringsforløbet opfylde alle egnethedsbetingelserne, de såkaldte EMMA-kriterier, jf. § 126, stk. 5 og 6, i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser (se nedenfor under afsnit 3.2-3.5). Eleven skal således være Eget, Mobil geografisk, Mobil fagligt og Aktivt lærepladssøgende, jf. § 66 c i lov om erhvervsuddannelser.

Skolen skal både under og efter afslutningen af grundforløbets 2. del vejlede eleverne om realismen i deres egnethed for den eller de ønskede uddannelser og om ordningen i øvrigt. Samtidig er skolen forpligtet til at gøre deres yderste for at hjælpe eleverne til at gennemføre deres uddannelse.

3.2 E - egnethedsvurdering

Skoleoplæring tilbydes egnede lærepladssøgende elever, der har afsluttet et adgangsgivende grundforløb eller studiekompetencegivende forløb, og som ikke har eller har haft en uddannelsesaftale, jf. § 66 a, stk. 1, i lov om erhvervsuddannelser.

Den faglige egnethed ved optagelse til skoleoplæring er dokumenteret i og med, at eleven har opnået grundforløbsbevis, der giver adgang til den pågældende uddannelse, jf. § 125, stk. 1, i bekendtgørelse i erhvervsuddannelser, som udbydes med skoleoplæring, jf. § 125, stk. 2, i bekendtgørelse i erhvervsuddannelser. Den faglige egnethed kan også opnås ved anerkendelse af tilsvarende kompetencer eller ved afslutning af studiekompetencegivende forløb på de merkantile erhvervsuddannelser (eux-1. del), jf. § 125, stk. 3, i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser.

Derudover foretager skolen ved afgørelse om optagelse til skoleoplæring ved afslutningen af grundforløbets 2. del henholdsvis det studiekompetencegivende forløb på de merkantile erhvervsuddannelser (eux-1. del) en vurdering af, om eleven er egnede til at gennemføre den ønskede uddannelse, og om eleven efter gennemført uddannelse vil kunne fungere på arbejdsmarkedet, jf. § 126, stk. 1, i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser.

Efter optagelse i skoleoplæring skal skolen fortsat foretage egnethedsvurdering som en del af den løbende evaluering af eleven/lærlingen, jf. § 126, stk. 5 og 6, i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser. Denne egnethedsvurdering foretages ud fra skolens samlede kendskab til elevens/lærlingens resultater sammenholdt med de krav, uddannelsen efterfølgende vil stille.

Afgørelsen beror på skolens samlede skøn, hvorom der ikke kan fastsættes nærmere regler, heller ikke lokalt. I den løbende egnethedsvurdering er de særlige hensyn, der kan tages: Om eleven/lærlingen får et tilfredsstillende udbytte af

skoleundervisning og oplæring, og om elevens/lærlingens samlede adfærd lever op til, hvad der forventes i forhold til beskæftigelse inden for uddannelsesområdet, herunder for eksempel elevens/lærlingens evne til at overholde mødetider og aftaler.

Elever/lærlinge med uddannelsesaftale har en prøvetid på tre måneder, hvori begge parter kan opsige aftalen uden begrundelse og uden varsel. Elever/lærlinge i skoleoplæring har ikke en tilsvarende prøvetid og kan på intet tidspunkt udmeldes uden skriftlig begrundelse fra skolen samt iagttagelse af mindre vidtgående foranstaltninger, jf. §§ 133-135 i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser.

Derimod skal eleven/lærlingen under hele skoleoplæringsforløbet opfylde EMMA-kriterierne og kan ikke fortsætte, hvis kravene ikke længere er opfyldt. Vurderingen af, om eleven/lærlingen skal udmeldes fra skoleoplæring, påhviler skolen (se nærmere under afsnit 7.10). Eleven/lærlingen kan klage over skolens afgørelse om udmeldelse fra skoleoplæring (se under afsnit 7.11).

Eleven/lærlingen kan fra dag til dag frit udmelde sig af skoleoplæringsordningen. En udmeldelse vil dog indebære, at eleven/lærlingen fraskriver sig muligheden for at blive optaget til skoleoplæring på uddannelsen igen, medmindre eleven/lærlingen senere bliver vurderet til uforskyldt at have mistet sin uddannelsesaftale. Skolen er forpligtet til at vejlede eleven/lærlingen om konsekvenserne af udmeldelsen, inden udmeldelsen effektueres.

3.3 M - geografisk mobilitet

En elev/lærling, som søger optagelse til eller som er i skoleoplæring, skal være geografisk mobil, idet eleven/lærlingen aktivt skal opsøge og acceptere en læreplads i hele landet med undtagelse af Færøerne og Grønland, jf. § 127, stk. 1, i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser. Eleven/lærlingen skal opsøge relevante lærepladser og må fra påbegyndelsen af grundforløbets 2. del og fra 20 undervisningsuger inden afslutningen af det studiekompetencegivende forløb (eux) ikke afslå tilbud om en relevant læreplads, henholdsvis skoleoplæringsplads, i hele landet. En elev/lærling kan derfor ikke afvise tilbud om en læreplads med begrundelse om, at denne ligger for langt væk. Hvis en elev/lærling ikke er geografisk mobil, kan eleven/lærlingen enten ikke optages til skoleoplæring, jf. § 121, stk. 3, i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser eller skal udmeldes af skoleoplæring, jf. §§ 133-135, i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser.

Hvis en elev/lærling er nødt til at flytte for at acceptere en læreplads, vil eleven/lærlingen normalt være berettiget til mobilitetsfremmende ydelser fra Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag (AUB), jf. § 127, stk. 1, i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser. Skolen skal informere og vejlede eleven/lærlingen om dette. Skolen kan få mere information om disse ydelser hos Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag (AUB). Det er også her til, at ansøgningen skal sendes.

3.4 M - faglig mobilitet

En elev, der søger om optagelse i skoleoplæring på baggrund af et gennemført grundforløbs 2. del eller studiekompetencegivende forløb på de merkantile erhvervsuddannelser (eux 1. del), og som ikke har haft en uddannelsesaftale, har sikkerhed for at kunne gennemføre hele uddannelsen, hvis uddannelsen udbydes med skoleoplæring og eleven opfylder EMMA-kriterierne, eller hvis eleven ønsker at skifte til en uddannelse, der udbydes med skoleoplæring. Kriteriet om faglig

mobilitet har afsætt i uddannelsesgarantien, som blev udformet med reformaftalen om "Bedre og mere attraktive erhvervsuddannelser" fra 2015.

For at kunne optages til skoleoplæring, skal en elev fra afslutningen af grundforløbets 2. del i den personlige uddannelsesplan kunne dokumentere over for skolen, at eleven har søgt ansættelse som elev/lærling i andre relevante uddannelser, hvor der er plads, jf. § 126, stk. 3, nr. 3, i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser.

Det er en forudsætning for optagelse i skoleoplæring, at eleven skal have angivet tre uddannelsesønsker i sin personlige uddannelsesplan, da eleven begyndte på grundforløbet, jf. § 64, stk. 2, i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser.

Skolerne skal efter den 15. undervisningsuge på grundforløbets 2. del og fra 35. undervisningsuge på det studiekompetencegivende forløb (eux 1. del), formidle lærepladser til øvrige uddannelser, som elevens grundforløb giver adgang til, og som eleven finder relevante. Det følger af § 113, stk. 1, og § 118, stk. 3, i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser.

Skolen kan aktivt tage initiativ over for eleven, men skal samtidigt respektere elevernes evt. ønske om ikke at modtage denne vejledning, eller evt. kun at modtage vejledning med hensyn til uddannelser, som eleven vurderer relevante. Elevers valg af faglig mobilitet på grundforløbets 2. del henholdsvis det studiekompetencegivende forløb (eux 1. del) har ikke betydning for deres muligheder for optagelse i skoleoplæring.

En elev, der er i skoleoplæring, har pligt til at modtage en anvist plads, hvis eleven kan gennemføre uddannelsen uden tab af uddannelsestid, jf. afsnit om aktivt lærepladssøgende lige nedenfor.

3.5 A - aktivt lærepladssøgende

For at blive optaget til skoleoplæring skal eleverne være aktivt lærepladssøgende, som betyder, at eleverne som minimum selv skal tage passende initiativer for at opnå læreplads, være registreret som lærepladssøgende på Lærepladsen.dk, modtage anviste lærepladser fra skolen samt dokumentere sin lærepladssøgning i den personlige uddannelsesplan, jf. § 127, stk. 1, og § 128, stk. 1, i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser.

Alle elever skal være registreret på www.Lærepladsen.dk og være aktiv lærepladssøgende fra starten af grundforløbets 2. del, dog fra 20 undervisningsuger inde i det studiekompetencegivende forløb (eux 1. del) for elever på merkantile eux-forløb, og skal under hele skoleoplæringsforløbet fortsat være registreret med synlig profil og CV på lærepladsen.dk, jf. § 119, stk. 1 og 2, § 122, stk. 4 og 128, stk. 1, nr. 2, i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser.

Skolen underretter eleverne om kravene til at være aktivt lærepladssøgende, når eleven påbegynder grundforløbets 2. del, henholdsvis senest 20 undervisningsuger inden afslutningen af det studiekompetencegivende forløb (eux), jf. § 119, stk. 2, i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser. Skolen vurderer løbende, om eleven opfylder kravene, så længe eleven er registreret som lærepladssøgende.

En elev/lærling har pligt til at modtage en anvist plads, jf. § 128, stk. 1, nr. 3, i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser, såfremt eleven/lærlingen kan gennemføre den uddannelse, der er knyttet til den tilbudte plads, uden tab af uddannelsestid, jf. § 66 i, stk. 2, i lov om erhvervsuddannelser. Hvis en elev/lærling afslår at modtage en anvist plads, bliver eleven/lærlingen slettet fra lærepladsregisteret og elever/lærlinge i skoleoplæring bliver udmeldt, jf. § 66 i, stk. 2, i lov om erhvervsuddannelser og § 133, stk. 4, i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser.

Når skolen anviser en elev/lærling en læreplads, finder § 118, stk. 2, i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser, anvendelse. Dvs. skolen efter aftale med oplæringsvirksomheden anmoder en elev/lærling om at opsøge virksomheden med henblik på at besætte en ledig læreplads. Eleven/lærlingen har pligt til at opsøge oplæringsvirksomheden, fx ved at deltage i en ansættelsessamtale, og har pligt til at modtage pladsen, hvis den tilbydes, jf. § 128, stk. 1, nr. 3.

I de tilfælde, hvor skolen anviser en lærepladssøgende elev/lærling til en oplæringsvirksomhed, skal skolen anmode virksomheden om at underrette skolen om resultatet af henvísningen, jf. § 118, stk. 2. Skolen kan kun anmode om at modtage underretningen og kan derfor ikke pålægge oplæringsvirksomheden at svare.

Eleven/lærlingen skal dokumentere sin lærepladssøgning i den personlige uddannelsesplan, hvorved skolen altid har mulighed for at indhente oplysninger om anvisninger og resultaterne heraf. Skolen skal orientere eleverne/lærlingene om, hvordan skolen håndhæver reglerne om at anviser lærepladser.

Elever, der får merit for hele grundforløbets 2. del, og som ønsker at blive optaget til skoleoplæring, skal lade sig registrere som aktiv lærepladssøgende på www.Lærepladsen.dk, så snart de bliver optaget til uddannelsen.

Elever, som efter afslutning af grundforløbet eller det studiekompetencegivende forløb (eux 1. del) på de merkantile erhvervsuddannelser ikke ønsker at komme i skoleoplæring, skal fortsat være aktivt lærepladssøgende og være registreret på www.Lærepladsen.dk for at få skolens bistand til lærepladssøgning. Skolen bistår eleverne i deres lærepladssøgning, jf. § 117 og § 118 i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser.

På www.uvm.dk findes en "vejledning om ansvars- og opgavefordelingen i forbindelse med det lærepladsopsøgende arbejde": <https://www.uvm.dk/erhvervsuddannelser/oplaering/om-oplaering>

3.6 Hvad indebærer EMMA-kriterierne?

Opfyldelse af EMMA-kriterierne er de krav, der både stilles til, at en elev/lærling kan optages til skoleoplæring og fortsat kan være optaget til skoleoplæring. Hvis ikke en elev/lærling fortsat lever op til kravene, eller hvis en elev/lærling i øvrigt ikke overholder skolens studie- og ordensregler, kan skoleop læringscentret træffe afgørelse om sanktioner, herunder udelukkelse af elever/lærlinge fra skoleoplæring, (se afsnit 8.10).

Elever skal fra starten af grundforløbets 2. del, dog fra 20 undervisningsuger inde i det studiekompetencegivende forløb (eux 1. del) for elever på merkantile eux-forløb, være aktivt lærepladssøgende og lade sig registrere på www.lærepladsen.dk, for at kunne blive optaget til skoleoplæring. Hvis ikke eleven opfylder disse krav, kan skolen sanktionere efter skolens studie- og ordensregler, jf. kapitel 10 i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser, jf. § 121, stk. 3, i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser og eleven vil blive slettet fra lærepladsregisteret, jf. § 121, stk. 2, nr. 3-6, i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser.

Elever skal i perioden mellem afslutningen af grundforløbet og påbegyndelse i skoleoplæring opfylde EMMA-kriterierne, for at kunne påbegynde skoleop læringsforløbet. Skolen kan til enhver tid efter tilbud om optagelse, og indtil eleven på-

begynder skoleoplæringen vurderer, at eleven ikke længere lever op til EMMA-kriterierne og træffe afgørelse om, at eleven ikke kan starte i skoleoplæring, og at eleven skal slettes fra lærepladsregisteret, jf. § 121, stk. 2, nr. 3-6, og § 121, stk. 3, i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser.

Elever, som efter afslutningen af grundforløbets 2. del henholdsvis det studiekompetencegivende forløb (eux 1. del) ikke ønsker at komme i skoleoplæring, men som fortsat skal være registreret som lærepladssøgende, kan slettes fra lærepladsregisteret, hvis skolen vurderer, at eleverne ikke lever op til kravene om at være aktive lærepladssøgende, jf. § 121, stk. 2, i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser.

For elever/lærlinge i skoleoplæring gælder, at EMMA-kriterierne til enhver tid skal være opfyldt under forløbet, jf. § 126, stk. 4 og 5, i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser. Hvis skolen vurderer, at eleven/lærlingen ikke længere opfylder EMMA-kriterierne, kan skolen træffe afgørelse om sanktioner, herunder at eleven/lærlingen ikke kan fortsætte i skoleoplæring, jf. reglerne herom i § 133- § 135 i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser (se afsnit 8.10). Skolen nedsætter skoleoplæringsydelsen forholdsmæssigt, hvis eleven/lærlingen har ulovligt fravær, herunder fra den del af skoleoplæringsundervisningen, som specifikt anvendes til lærepladssøgning (se afsnit 9).

Vær opmærksom på:

- At det ikke er muligt at dispensere fra kravene til optagelse i skoleoplæring og dermed til kravet om at opfylde EMMA-kriterierne (se kapitel 3 og 4). Der kan dog dispenseres fra kravet om opfyldelse af EMMA-kriterierne under skoleoplæring for deltagere i Team Danmark-forsøget (se afsnit 6.2).
- At elever/lærlinge, der af skolen vurderes til uforskyldt at have mistet sin uddannelsesaftale, ikke skal opfylde kravet om at være faglig mobil for at blive optaget til skoleoplæring (se afsnit 2c)
- At elever/lærlinge, der afslutter en kort uddannelsesaftale, ikke skal opfylde kravet om faglig mobilitet for at blive optaget til skoleoplæring (se afsnit 2e).

4 Ansøgnings- og optagelsesprocedure

4.1 Ansøgnings- og optagelsesproceduren

Skoleoplæringscentre vejleder eleven om skoleoplæring, herunder om betingelserne for optagelse til skoleoplæring, jf. § 130, stk. 1, i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser. Skoleoplæringscentret indkalder eleverne til et informationsmøde om skoleoplæring med mindst en uges varsel, jf. § 130, stk. 2, i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser. Mødet kan holdes indtil to uger før, og skal være afholdt senest en uge efter afslutningen af grundforløbets 2. del eller det studiekompetencegivende forløb på de merkantile erhvervsuddannelser (eux 1. del). Eleverne har mødepligt til dette møde og elever, som ikke overholder mødepligten, kan ikke optages til skoleoplæring, jf. § 130, stk. 2, i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser. Alene sygdom, som er meddelt inden mødet, kan begrunde fravær fra mødet.

Det er skoleoplæringscentret, der, på baggrund af en samarbejdsaftale med den skole, hvor eleven har afsluttet det adgangsgivende grundforløb eller er registreret som lærepladssøgende, forestår ansøgnings- og optagelsesproceduren, jf. § 132, stk. 1, i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser.

For elever/lærlinge, der ønsker optagelse til skoleoplæring som følge af, at de uforskyldt har mistet en uddannelsesaftale eller har afsluttet en kort uddannelsesaftale, forestås ansøgnings- og optagelsesproceduren af de skoleoplæringscentre, som skolen, der registrerede uddannelsesaftalen, har indgået aftale med, jf. § 132, stk. 2, i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser.

Hvis et skoleoplæringscenter har indgået aftale med en anden skole om udførelse af skoleoplæring på den afgivende skoles vegne, skal de berørte elever snarest muligt og senest ved optagelsen gøres bekendt med samarbejdsaftalens betydning for eleverne med hensyn til, om det er skoleoplæringscenteret eller den modtagne skole, som er ansvarlig og træffer afgørelser i forhold til spørgsmål om skoleoplæringen. Den nøjagtige fastsættelse af, hvad eleverne skal have oplysninger om i denne henseende, er fastsat i § 132, stk. 3, i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser.

4.2 Optagelsestidspunkt

Tidspunktet for optagelse til skoleoplæring afhænger af, hvilket grundlag eleven/lærlingen optages til skoleoplæring på, jf. neden for pkt. a.-d. Optagelse til skoleoplæring kan ikke udskydes, ud over de fastsatte frister. Hvis en elev/lærling eksempelvis er indkaldt til at aftjene sin værnepligt, må eleven/lærling søge om udsættelse med aftjeningen, da der ikke foreligger ganske særlige forhold i dette tilfælde. Gør eleven/lærlingen ikke dette, vil retten til skoleoplæring fortabes.

Eleven/lærlingen skal optages til skoleoplæring til det fastsatte tidspunkt, selvom denne eventuelt ikke kan følge undervisningen fra starten pga. lovligt fravær, fx på grund af sygdom eller barsel. Eleven/lærlingen skal således sygemeldes eller have orlov fra skoleoplæring alt efter fraværstype. Hvis eleven/lærlingen udmeldes fra skoleoplæring, fortaber eleven/lærlingen retten til at blive optaget til skoleoplæring, når eleven/lærlingen vender tilbage.

For elevs/lærlinges mulighed for skoleoplæringsydelse under orlov fra skoleoplæring, se afsnit 8.3, 8.4 og 10.

a. Uddannelser

Elever, der opfylder betingelserne for optagelse til skoleoplæring efter afsluttet grundforløbs 2. del eller det studiekompetencegivende forløb på de merkantile erhvervsuddannelser (eux 1. del), optages til skoleoplæring af skolen til påbegyndelse af undervisningen i skoleoplæring præcis en måned efter grundforløbets afslutning eller det studiekompetencegivende forløb på de merkantile erhvervsuddannelser (eux 1. del), jf. § 66 a, stk. 1, i lov om erhvervsuddannelser og § 131, stk. 1, i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser.

b. Uforskyldt mistet uddannelsesaftale

Elever/lærlinge, der forinden indgår en uddannelsesaftale med en virksomhed og mister den igen, kan ikke optages til skoleoplæring, jf. § 66 a, stk. 1, 2. pkt., i lov om erhvervsuddannelser, medmindre eleven vurderes til uforskyldt at have mistet sin uddannelsesaftale (se afsnit 5.1.c)

Elever/lærlinge, der påberåber sig uforskyldt at have mistet deres uddannelsesaftale, og som i øvrigt opfylder optagelsesbetingelserne, kan efter en konkret vurdering af skolen optages til skoleoplæring snarest muligt, efter at uddannelsesaftalen er ophørt, jf. § 129, stk. 1, i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser. Eleven/lærlingen skal optages til skoleoplæring, selvom denne eventuelt ikke kan følge undervisningen fra starten pga. lovligt fravær, fx på grund af sygdom eller barsel. Eleven/lærlingen skal i sådanne tilfælde sygemeldes eller have orlov fra skoleoplæring alt efter fraværstype.

Hvis enten elev/lærling eller arbejdsgiver har indbragt spørgsmålet om, hvem der er skyld i ophævelsen af uddannelsesaftalen for det faglige udvalg eller Tvistighedsnævnet, kan eleven/lærlingen først optages, når der er truffet afgørelse eller indgået forlig om afslutning af tvistigheden, jf. § 129, stk. 2, i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser eller Tvistighedsnævnet har truffet afgørelse om skyldsspørgsmålet.

Bestemmelsen skal anvendes restriktivt. Der må ikke være tvivl om, at eleven/lærlingen uforskyldt har mistet uddannelsesaftalen. En eventuel tvivl kan således ikke komme eleven/lærlingen til gode.

Læs mere om selve afgørelsen i vejledning herom i bilag 1.

c. Afsluttet kort aftale eller trin eller har fået godskrivning for grundforløbet

For elever/lærlinge, der kan optages til skoleoplæring efter afslutningen af en kort uddannelsesaftale, efter afslutningen af et trin på en trindelt uddannelse eller ved påbegyndelse af en erhvervsuddannelse direkte på hovedforløbet efter godskrivning af grundforløbet, skal optagelsen ske med det samme derefter.

4.3 Skoleaftale

Når en elev/lærling optages til skoleoplæring, skal der indgås en skoleaftale mellem skole og elev om elevens fortsatte uddannelse, jf. § 131, stk. 2, i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser, både for elever uden uddannelsesaftale og for elever/lærlinge med aftaler, som kun omfatter dele af en kompetencegivende uddannelse (trin). Skoleaftalen må ikke forveksles med en ansættelsesaftale.

Elever/lærlinge, der har en uddannelsesaftale, herunder en kort aftale, umiddelbart efter afslutningen af grundforløbet hhv. det studiekompetencegivende forløb på de merkantile erhvervsuddannelser (eux 1. del), skal ikke have tilbud om skoleoplysning, jf. § 66 a, stk. 1, i lov om erhvervsuddannelser. Disse elever/lærlinge skal derfor ikke have en skoleaftale.

I aftalen skal fastlægges skolens og elevens/lærlingens rettigheder og pligter i forbindelse med uddannelsens gennemførelse. Skoleaftalen skal blandt andet indeholde en detaljeret plan for elevens/lærlingens oplysning med tilhørende skoleundervisning, herunder aftaler om, hvordan egnethedsbetingelserne (EMMA-kriterierne) til eleven/lærlingen opfyldes og om, hvordan og hvornår eleven/lærlingen forventes at nå uddannelsens mål og om, hvordan der følges op på planen.

Skoleaftalen forudsættes indgået ved elevens/lærlingens optagelse til skoleoplysning på skoleoplysningscentret.

Skoleaftalen skal også bruges som redskab i forhold til dialogen mellem eleven/lærlingen og skolen om perioden efter grundforløbets afslutning og før undervisningens begyndelse, herunder understøtte elevens/lærlingens lærepladssøgning, jf. § 128, stk. 1, i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser.

Skoleaftalen bringes til ophør, hvis eleven/lærlingen indgår en uddannelsesaftale, der omfatter resten af uddannelsesperioden.

Aftalen er ikke en ansættelsesaftale i arbejdsretlig forstand og må ikke kunne forveksles hermed fx gennem anvendelse af begreber som løn, ansættelse og arbejdsvilkår. Aftalen bør være underskrevet af begge parter, men underskrifterne har ikke samme juridiske betydning, som ved en uddannelsesaftale, idet skolen fx ikke kan gøre et ansvar gældende over for eleven/lærlingen, hvis denne ønsker at opgive at gennemføre uddannelsen, ligesom eleven/lærlingen ikke pga. aftalen kan gøre et ansvar gældende over for skolen, hvis skolen udmelder eleven/lærlingen på grund af manglende fremmøde eller overtrædelse af ordensreglerne osv.

Skoleaftalens form og indhold er ikke fastlagt nærmere i reglerne ud over de overordnede krav, som er fastsat i § 131, stk. 2 og 3, i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser.

En skoleaftale kan ikke ophæves, men eleven/lærlingen kan udmelde sig og skoleoplysningscentret kan udmelde eleven/lærlingen efter de gældende regler om udmeldelse fra skoleoplysning (se afsnit 4.2). Hvis en elev/lærling bliver udmeldt fra skoleoplysning eller hvis eleven/lærlingen selv forlader skoleoplysning, ophører skoleaftalen. Den skal altså ikke opsiges eller ophæves, og der skal ikke gives et særskilt varsel ud over, hvad der gælder om udmeldelse fra skoleundervisning og skoleoplysning.

4.4 Procedure for optagelse til skoleoplysning på dimensionerede uddannelser

På nogle erhvervsuddannelser er adgangen til grundforløbets 2. del begrænset, dvs. at uddannelserne er dimensioneret eller der kan på en skole være truffet afgørelse om midlertidig institutionsspecifik dimensionering (lokal dimensionering) i grundforløbet, jf. de nærmere regler herom i § 9, stk. 1, henholdsvis stk. 2, i lov om erhvervsuddannelser og i §§ 51-52 i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser.

Uddannelserne kan være dimensioneret eller lokalt dimensioneret med kvote, hvor skolerne må optage et nærmere fastsat antal elever uden uddannelsesaftale. Elever/lærlinge, der er optaget på en kvoteplads, eller uforskyldt mister sin uddannelsesaftale eller som afslutter en kort uddannelsesaftale, kan optages til skoleoplæring på de uddannelser, der udbydes med skoleoplæring.

Derudover kan en uddannelse være dimensioneret eller lokalt dimensioneret med lærepladskrav (0-kvote), hvilket medfører, at skolen alene kan optage elever/lærlinge med uddannelsesaftale. På disse uddannelser kan optagelse til skoleoplæring alene ske for de elever/lærlinge, der vurderes til at have mistet deres uddannelsesaftale uforskyldt eller som afslutter en kort uddannelsesaftale, der som minimum omfatter hele grundforløbet og minimum en hel skoleperiode og en hel eller en del af en oplæringsperiode på hovedforløbet, jf. § 48, stk. 1, 3. pkt., i lov om erhvervsuddannelser.

Elever/lærlinge, der optages til en dimensioneret eller en lokalt dimensioneret uddannelse med merit for hele grundforløbet, kan ikke optages til skoleoplæring, men skal påbegynde uddannelsen med uddannelsesaftale, jf. § 125, stk. 4, i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser.

4.5 Klage over afslag på optagelse

Såfremt en skole træffer afgørelse om en elevs/lærlings optagelse, der ikke fuldt ud imødekommer elevens ansøgning, skal skolen vejlede eleven/lærlingen om klageadgangen, jf. § 66 j i lov om erhvervsuddannelser.

Når skolen træffer afgørelse om, at en elev/lærling ikke optages til skoleoplæring, skal skolen over for eleven/lærlingen og en eventuel forældremyndighedsindehaver skriftligt angive, på hvilke faktiske forhold afgørelsen er truffet og give oplysning om klagereglerne for udelukkelse fra skoleoplæring jf. § 66 j i lov om erhvervsuddannelser. Skolen skal ved afgørelsen sørge for, at sagen er tilstrækkelig oplyst samt overholde forvaltningslovens regler om begrundelse, partshøring og klagevejledning. Det er skolens ansvar, at eleven/lærlingen er orienteret om afgørelsen og med baggrund i hvilke forseelser og regler, den er truffet.

Eleven/lærlingen kan klage over skolens afgørelse til det faglige udvalg, inden for en uge fra afgørelsen er meddelt eleven/lærlingen. Klagen skal sendes til den skole, der har truffet afgørelsen.

Hvis skolen ikke giver eleven/lærlingen medhold, skal skolen videresende klagen til det faglige udvalg ledsaget af en begrundelse for skolens afslag på optagelse til skoleoplæring. Skolen orienterer eleven/lærlingen om oversendelsen.

Procesvejledning om sagsbehandling ved afgørelser om afslag på optagelse i skoleoplæring findes i bilag 2.

5 Skoleoplæring som supplement til uddannelsesaftaler

5.1 Supplerende skoleoplæring

Godkendelsen af en oplæringsvirksomhed kan være betinget af, at eleven/lærlingen modtager supplerende uddannelse på skole (skoleoplæring) eller i en anden virksomhed, jf. § 5, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 26 af 15. januar 1991 om de faglige udvalgs godkendelse af læresteder for elever i erhvervsuddannelser.

I henhold til § 66 d, stk. 3, i lov om erhvervsuddannelser kan erhvervsskolerne give supplerende skoleoplæring til elever/lærlinge, som har uddannelsesaftale for hele uddannelsen med en oplæringsvirksomhed, der er godkendt efter § 46 i lov om erhvervsuddannelser, når godkendelsen er betinget af, at eleven/lærlingen modtager supplerende skoleoplæring, og eleven/lærlingen i øvrigt opfylder betingelserne om optagelse til skoleoplæring i § 66 a i lov om erhvervsuddannelser.

Skoleoplæring kan således anvendes på tilsvarende måde som ved udstationering i en anden virksomhed.

Indholdet i den supplerende skoleoplæring vil afhænge af, hvad godkendelsen af oplæringsvirksomheden er betinget af, og hvad virksomheden og skolen nærmere aftaler i overensstemmelse hermed.

I medfør af § 46, stk. 3, i lov om erhvervsuddannelser er der i ovennævnte bekendtgørelse fastsat nærmere regler om godkendelse af virksomheder som læresteder.

Oplæringsvirksomheden vil være både juridisk, økonomisk og uddannelsesmæssigt ansvarlig under hele uddannelsesforløbet, også når eleven/lærlingen modtager den supplerende oplæring på skolen.

Virksomheden vil således have ansvaret for, at eleven/lærlingen får den oplæring, der er forudsat ved godkendelsen, og slipper ikke herfor, selvom skolen ikke opfylder sine forpligtelser.

Hvis skolen herved pådrager sig et selvstændigt ansvar for elevens/lærlingens mangelfulde oplæring, vil oplæringsvirksomheden efter omstændighederne kunne fremsætte krav over for skolen.

Eleven/lærlingen bevarer sin status som lønmodtager og ansat i oplæringsvirksomheden under den supplerende skoleoplæring. Eleverne/lærlingene får derfor løn under skoleoplæring og virksomhederne får lønrefusion fra Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag (AUB).

5.2 "Team Danmark" - forsøget

Der er etableret en forsøgsordning med hjemmel i § 68 i lov om erhvervsuddannelser, der kan forbedre mulighederne for eliteidrætsudøvere i erhvervsuddannelserne via specielle dispensationer fra de almindelige regler om bl.a. optagelse til skoleoplæring.

Dispensationerne giver mulighed for at forlænge grundforløbets 1. og 2. del med op til 10 uger pr. del, samt at forlænge hovedforløbet med op til 50 %. Derudover er det muligt for eleverne/lærlingene at komme i skoleoplysning i perioder, hvor eleverne/lærlingene har ekstra travlt med deres sport, selvom eleverne/lærlingene har en uddannelsesaftale for hele uddannelsesforløbet.

Når en elev/lærling deltager i forsøget, modtager eleven/lærlingen løn fra arbejdsgiver i skoleperioder, og i skoleoplysningensperioder modtager eleven/lærlingen skoleoplysningssydelse. Eleven/lærlingen har ikke adgang til at modtage skoleoplysningssydelse i perioder, hvor eleven/lærlingen deltager i træning mv. Der dispenseres fra kravet om opfyldelse af EMMA-kriterierne under skoleoplysning for deltagere i forsøget (se afsnit 4 vedr. EMMA-kriterierne).

Deltagelse i forsøget kræver en sportslig godkendelse fra Team Danmark og skal tilrettelægges i et samarbejde mellem elev/lærling, oplysningssydelse og skolen (og eventuelt Team Danmark). Den nærmere tilrettelæggelse af uddannelsesforløbet efter disse regler skal fremgå af elevens/lærlingens uddannelsesplan.

Forsøget er beskrevet nærmere i bekendtgørelse nr. 1722 af 21. december 2016 med senere ændringer og i "vejledning om forsøg for elitesportsudøvere på erhvervsuddannelser", som findes på www.uvm.dk og www.teamdanmark.dk.

Forsøget trådte i kraft den 10. januar 2017 og gjaldt i første omgang i tre år. Forsøget er siden forlænget indtil 31. december 2022.

6 Skoleoplæring i virksomhederne

Det fremgår af § 66 d, stk. 1 og 2, i lov om erhvervsuddannelser, at skoleoplæring for den enkelte elev/lærling højst udgør halvdelen af uddannelsens samlede oplæringstid, men at eleven/lærlingen skal tilbydes supplerende skoleoplæring, hvis skolen ikke kan sikre eleven/lærlingen oplæring i en eller flere virksomheder i mindst halvdelen af oplæringstiden.

Bestemmelserne har karakter af en hensigtserklæring, idet der ikke er tale om et absolut krav om, at halvdelen af oplæringstiden skal foregå i en eller flere oplæringsvirksomheder. Det er således muligt, at en elev/lærling udelukkende gennemfører oplæringsdelen af en uddannelse i skoleoplæring på skolen. Det skal dog tilstræbes, at eleven/lærlingen så hurtigt som muligt opnår en restuddannelsesaftale. Som beskrevet i afsnit 4 skal skolerne i deres lærepladsopsøgende arbejde være særligt opmærksom på muligheden for at formidle restlære- og kombinationsaftaler, jf. § 112, stk. 5, i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser.

Oplæring i en oplæringsvirksomhed under skoleoplæringsforløb kan dels foregå i forbindelse med, at skolen indgår aftale med en oplæringsvirksomhed om virksomhedsforlagt oplæring, dels ved at eleven/lærlingen indgår uddannelsesaftale med en oplæringsvirksomhed om delvis oplæring (delaftale under skoleoplæring). I førstnævnte tilfælde må eleven/lærlingen ikke deltage i virksomhedens produktion.

6.1 Virksomhedsforlagt oplæring

Erhvervsskolerne kan i henhold til § 66 f, stk. 3, i lov om erhvervsuddannelser, indgå aftale med oplæringsvirksomheder om at forlægge dele af oplæring til virksomheden på grundlag af en skriftlig og underskrevet aftale mellem skole og virksomhed. Eleverne/lærlingene kan derfor ikke selv finde et virksomhedsforlagt undervisningsforløb.

Ved virksomhedsforlagt oplæring i skoleoplæring gennemfører en oplæringsvirksomhed i en periode oplæring på skolens vegne og på skolens ansvar. Virksomheden skal være godkendt til oplæring af det faglige udvalg.

Virksomhedsforlagt oplæring bygger på, at samarbejdet mellem skole og oplæringsvirksomheder bør intensiveres og også komme praktisk til udtryk i den måde, undervisningen på skolen gennemføres på. Undervisningsplanen fastsættes af skolen i samarbejde med det lokale uddannelsesudvalg. Det betyder, at skolen i den lokale uddannelsesplan nærmere skal beskrive, hvordan den virksomhedsforlagte oplæring bidrager til at opfylde konkret angivne delmål og læringsaktiviteter i den relevante del af uddannelsen, at bedømmelsesplanen skal have procedurer for vurdering af, om eleven/lærlingen har nået målene for den virksomhedsforlagte oplæring, og at virksomhedsforlagt oplæring skal fremgå af elevens/lærlingens personlige uddannelsesplan.

Virksomhedsforlagt oplæring kan blandt andet anvendes i tilfælde, hvor skolen mangler bestemte faciliteter eller maskiner, der er nødvendige for at opfylde målene for oplæringen, eller hvis skolen ikke har ansatte, der kan varetage specifikke undervisningsopgaver.

Eleven/lærlingen må ikke deltage i virksomhedens produktion, jf. § 66 f, stk. 1, i lov om erhvervsuddannelser. Det betyder efter fast praksis, at eleven/lærlingen skal være overtallig for eksempel således, at eleven/lærlingen udfører et givent stykke arbejde på vegne af en medarbejder i oplæringsvirksomheden, som samtidig instruerer og overvåger eleven/lærlingen samt kvalitetssikrer dennes arbejde.

Der kan maksimalt indgås aftale om virksomhedsforlagt oplæring for tre uger med samme elev/lærling i samme oplæringsvirksomhed og om højst 6 uger af elevens/lærlingens samlede oplæring. Skolen betaler skoleoplæringsydelse til eleven/lærlingen under den virksomhedsforlagte oplæring, jf. § 66 k i lov om erhvervsuddannelser. Skolen modtager taxametertilskud for eleven/lærlingen, mens denne modtager virksomhedsforlagt oplæring, jf. § 19 b i lov om erhvervsuddannelser.

I henhold til § 19 b i lov om erhvervsuddannelser, kan taxametertilskuddet for elever/lærlinge i virksomhedsforlagt oplæring på de årlige finanslove fastsættes til et mindre beløb end det normale tilskud. Beløbet har i en årrække været fastsat til halv takst.

En aftale om virksomhedsforlagt oplæring kan indeholde bestemmelser om, at skolen betaler oplæringsvirksomheden for at undervise eleven/lærlingen. Vedr. forsikringsforhold under virksomhedsforlagt oplæring henvises til kapitel 11.

Virksomhedsforlagt oplæring kan godt foregå i en virksomhed i udlandet, såfremt skolen kan garantere for kvaliteten af virksomhedens undervisning og føre tilsyn hermed. Eleven/lærlingen skal fortsat kunne opfylde EMMA-kriterierne.

6.2 Delaftaler

Hvis en skoleoplæringselev under oplæring i en oplæringsvirksomhed skal deltage i virksomhedens produktion, skal der indgås en delaftale, jf. § 66 f i lov om erhvervsuddannelser. En delaftale er en uddannelsesaftale om delvis oplæring, og da en delaftale således ikke kan omfatte skoleophold, kan aftalen kun omfatte én oplæringsperiode. Aftalen skal indgås mellem skoleoplæringseleven og oplæringsvirksomheden med skolen som formidlende led. En delaftale kan alene indgås og gennemføres én gang mellem samme elev/lærling og samme oplæringsvirksomhed, jf. § 66 f, stk. 4, i lov om erhvervsuddannelser. En delaftale kan således ikke forlænges for samme elev/lærling og med samme oplæringsvirksomhed, idet en forlængelse bliver betragtet som en ny aftale, medmindre forlængelsen sker pga. lovligt fravær i medfør af § 58 i lov om erhvervsuddannelser.

Skoleoplæringseleven modtager løn fra oplæringsvirksomheden i perioden, og der udbetales derfor ikke skoleoplæringsydelse til elever/lærlinge i delaftaler efter § 66 f i lov om erhvervsuddannelser, jf. § 66 k, stk. 1, 1. pkt.

Delaftaler medfører samme rettigheder og pligter som ordinære uddannelsesaftaler. Oplæringsvirksomheden har således uddannelsesansvaret for eleven/lærlingen i aftaleperioden og skal betale sædvanlig løn til eleven/lærlingen. Der er gensidig prøvetid på tre måneder. Aftalen kan indgås på uddannelsesaftaleblanketten (bilag 4 i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser) og indberettes af skolen til det faglige udvalg på sædvanlig måde, ligesom oplæringsvirksomheden skal være

godkendt som lærested for den pågældende del af oplæringen. Det skal dog fremgå af aftalen, at eleven/lærlingen er optaget til "delaftale under skoleoplæring".

Efter delaftalens udløb er eleven/lærlingen berettiget til at vende tilbage til skoleoplæringsordningen. Hvis aftalen ophæves i prøvetiden, eller hvis oplæringsvirksomheden ønsker aftalen ophævet senere, skal skolen foretage en vurdering af, om eleven/lærlingen fortsat opfylder egnethedsbetingelserne (EMMA-kriterierne).

En elev/lærling i skoleoplæring kan ikke indgå delaftale med en virksomhed i udlandet, idet erhvervsuddannelsesloven kun gælder i Danmark. Skolen modtager taxametertilskud for elever/lærlinge med delaftale. I henhold til § 19 b, stk. 1, i lov om erhvervsuddannelser kan taxametertilskuddet for elever/lærlinge i skoleoplæring med delaftaler på de årlige finanslove fastsættes til et mindre beløb end det normale tilskud. Beløbet har i en årrække været fastsat til halv takst.

6.3 Skoleoplæring/lønnet beskæftigelse i udlandet

Som nævnt i afsnittet om virksomhedsforlagt oplæring (se afsnit 6.1), kan elever/lærlinge i skoleoplæring godt være i virksomhedsforlagt oplæring i en virksomhed i udlandet, hvis skolen kan garantere for den faglige kvalitet i virksomhedens undervisning og fører tilsyn hermed. Det er en forudsætning, at eleven/lærlingen opfylder EMMA-kriterierne under den virksomhedsforlagte oplæring.

Det er frivilligt både for skolen og eleven/lærlingen, om eleven/lærlingen skal i virksomhedsforlagt oplæring i udlandet. Skolen er således ikke forpligtet til at efterkomme en elevs/lærlings ønske om forlagt undervisning i udlandet, og eleven/lærlingen er ikke forpligtet til at tage til udlandet. Det vil ikke have konsekvenser for eleven/lærlingen i relation til EMMA-kriterierne at sige nej til forlagt undervisning i udlandet. Skolen skal afholde rejse- og opholdsudgifter mv. for elever/lærlinge i skoleoplæring ved forlagt undervisning i udlandet, idet skoleundervisningen er vederlagsfri, jf. § 19 a i lov om erhvervsuddannelser.

Udgifterne skal afholdes inden for, hvad der er rimeligt og nødvendigt, jf. vejledende det niveau, der er gældende for støtte til oplæring i udlandet fra Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag. Som nævnt under afsnittet om delaftaler (se punkt 7.2) kan elever/lærlinge, der er optaget til skoleoplæring, ikke indgå delaftaler med virksomheder i udlandet, idet erhvervsuddannelsesloven kun gælder i Danmark.

En elev/lærling i skoleoplæring, der har indgået delaftale med en oplæringsvirksomhed i Danmark, kan dog godt blive udstationeret af oplæringsvirksomheden i udlandet som led i uddannelsesaftalen – eventuelt med støtte fra Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag efter reglerne om støtte til oplæring i udlandet, hvis betingelserne herfor er opfyldt. Efter delaftalens ophør vil eleven/lærlingen kunne vende tilbage til skoleoplæring på normal vis.

Elever/lærlinge, der har gennemført dele af sin oplæring i en oplæringsvirksomhed via lønnet beskæftigelse i udlandet, kan ikke optages til skoleoplæring for så vidt angår den resterende del af oplæringen, idet betingelserne for optagelse til skoleoplæring ikke er opfyldt, jf. § 66 a i lov om erhvervsuddannelser.

En elev/lærling, der er optaget i skoleoplæring inden oplæringen i udlandet, har mulighed for orlov fra skoleoplæring. Eleven skal være startet og mødt i skoleoplæring, før der kan gives orlov, og orloven kan kun omfatte oplæringsperioden i udlandet. Når eleven/lærlingen vender tilbage, skal eleven/lærlingen genoptages til skoleoplæring, fordi orloven udløber. Dette gælder også, hvis eleven/lærlingen kommer hjem og starter direkte på skoleophold.

7 Skoleoplæringselevers retlige stilling

Skoleoplæring foregår i et skoleoplæringscenter på en skole. Der er ikke tale om et ansættelsesforhold mellem en elev/lærling i skoleoplæring og det skoleoplæringscenter, hvor eleven/lærlingen er indskrevet til skoleoplæring. Elever/lærlinge i skoleoplæring er således ikke lønmodtagere (arbejdstagere) i relation til lovgivning om lønmodtageres retsstilling, uanset hvilket ministerium de pågældende regler hører under.

Da elever/lærlinge i skoleoplæring ikke er ansat i skoleoplæringscenteret, kan der ikke oprettes en uddannelsesaftale for skoleoplæringsforløbet. Skoleoplæringscenteret og eleven/lærlingen underskriver derimod en skoleaftale om tilrettelæggelse af skoleoplæringsforløbet, jf. § 131, stk. 2 og 3, i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser (se afsnit 4.3.).

I de perioder, hvor skoleoplærings elever har delaftaler med virksomheder, har eleverne/lærlingene lønmodtagerstatus i forhold til oplæringsvirksomheden.

Det forhold, at elever/lærlinge i skoleoplæring ikke har lønmodtagerstatus (arbejdstagerstatus), men derimod elevstatus, har en række konsekvenser for elevernes/lærlingenes retsstilling.

Retsstillingen under skoleoplæringsforløbet for elever/lærlinge i skoleoplæring er i sin helhed fastlagt i love og bekendtgørelser og er ikke aftaleretligt reguleret i overenskomster mv. Reglerne findes primært i lovens § 50 g og kapitel 16 i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser.

Det følger således af lovens § 50, at elever/lærlinge, som uden lovlig grund udebliver fra undervisningen, kan, når mindre vidtgående foranstaltninger forgæves har været anvendt, udelukkes fra fortsat undervisning. Dette gælder tilsvarende ved udeblivelse uden lovlig grund fra skoleoplæring

Det er Børne- og Undervisningsministeriets standpunkt, at udeblivelse af lovlige grunde kan omfatte elevens/lærlingens ferie, herunder frihed til særlige feriefridage, barselsorlov, fravær ved barns første sygedag mv. Det gælder tilsvarende omsorgsdage, hvis dette er almindeligt på det arbejdsmarked, uddannelsen retter sig mod.

7.1 Ferie

Elever/lærlinge i skoleoplæring er ikke omfattet af ferieloven. Eleverne/lærlingene har således ikke ret til ferie efter ferieloven, mens de er i skoleoplæring på skoleoplæringscenteret. Dette betyder ikke, at skolen ikke skal give eleverne/lærlingene ferie.

Undervisningsministeriet har tilkendegivet over for skoleoplæringscentrene, at det er ministeriets standpunkt, at elever/lærlinge i skoleoplæring samlet set skal have fem ugers ferie om året efter ferielovens principper, når de er i skoleoplæring. Dette standpunkt er underbygget af det statslige tilskudssystem, der grundlæggende bygger på, at de aktivitetsafhængige taxametertilskud ydes ud fra antallet af årselever. En årselev er en elev undervist på hel tid i 200 dage.

Elever/lærlinge i skoleoplæring modtager skoleoplæringsydelse fra skoleoplæringscenteret under ferie. Eventuelt optjent feriegodtgørelse fra tidligere ansættelsesforhold, herunder delaftaler (jf. afsnit 7.1), skal modregnes i skoleoplæringsydelsen efter ferielovens regler herom. Har en elev/lærling optjent et beløb i feriegodtgørelse, der er mindre end det beløb, som eleven/lærlingen er berettiget til, skal skolen således udbetale "supplerende skoleoplæringsydelse" i ferieperioden.

Elever/lærlinge i skoleoplæring, som er i delaftaler, er omfattet af ferieloven, idet de i aftaleperioden er lønmodtagere (arbejdstagere) på tilsvarende måde som elever/lærlinge med ordinære uddannelsesaftaler. Den ferie, de optjener under perioder med delaftaler, kan afholdes i næstkommende ferieår efter samme regler som elever/lærlinge, der er i en ordinær uddannelsesaftale:

Elever/lærlinge med en uddannelsesaftale efter lov om erhvervsuddannelser har ret til betalt ferie i 25 dage i det første og i det andet hele ferieår efter ansættelsesforholdets påbegyndelse, jf. § 42 i ferieloven. Ferieåret starter 1. september hvert år.

Elever/lærlinge har en tilsvarende ret til betalt ferie i 25 dage i ferieåret, hvis ansættelsesforholdet er begyndt mellem den 2. september og den 31. oktober i ferieåret, som starter 1. september samme år jf. ferieloven.

Er ansættelsesforholdet begyndt den 1. november og den 30. juni har eleven/lærlingen, jf. ferielovens § 42, ret til 15 dages betalt hovedferie - og yderligere 5 dages betalt ferie i dette ferieår, hvis virksomheden holder lukket før hovedferieperioden, eksempelvis mellem jul og nytår.

For elever og lærlinge i skoleoplæring fastlægges tidspunktet for feriens afholdelse af skoleoplæringscenteret.

En elev/lærling i skoleoplæring, som får en delaftale, vil optjene overenskomstbestemte feriepenge til udbetaling i det kommende ferieår. Når eleven/lærlingen holder sommerferie efter afslutning af delaftalen, vil eleven/lærlingen have ret til skoleoplæringsydelse i ferieperioden.

Ferieåret går fra 1. september til 31. august, jf. ferielovens § 4.

Her kan du læse mere om [ferieloven](#).

Spørgsmål til ferielovens regler kan rettes til Beskæftigelsesministeriet, www.bm.dk.

7.2 Feriefridage

Elever/lærlinge i skoleoplæring er ikke omfattet af retten til feriefridage. Retten til feriefridage gælder for visse lønmodtagere (arbejdstagere) i henhold til kollektiv overenskomst. Retten til feriefridage kan variere fra overenskomst til overenskomst.

Selvom elever/lærlinge i skoleoplæring ikke er omfattet af retten til feriefridage, er det ministeriets standpunkt, at skolerne bør bevilge elever/lærlinge i skoleoplæring frihed fra skolen i samme antal dage, som elever/lærlinge med uddannelsesaftale er berettiget til feriefridage det pågældende år i henhold til overenskomsten, idet særlige feriefridage betragtes som lovligt fravær, jf. ovenfor. Der bør tages udgangspunkt i de gældende elevoverenskomster på det private område. Elever/lærlinge i skoleoplæring vil dog ikke kunne optjene feriefridage til efterfølgende år og til efterfølgende ansættelsesforhold. Det vil være hensigtsmæssigt at beskrive en sådan ordning i skolens ordensregler.

Under "feriefridage" vil elever/lærlinge i skoleoplæring være berettiget til skoleoplæringsydelse fra skoleoplæringscentret, og skoleoplæringscentret vil være berettiget til refusion fra Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag. Skoleoplæringscentrene kan herudover ikke konvertere "feriefridage" til kontant betaling og skal ikke afregne eventuelle ikke-afholdte "feriefridage" med eleverne/lærlingene, når de ophører i skoleoplæringsordningen.

Elever/lærlinge i delaftaler optjener ret til feriefridage i perioden efter reglerne i gældende overenskomst på området.

7.3 Barsel

Elever/lærlinge i skoleoplæring har ret til fravær pga. barsel, jf. § 2, stk. 1, i lov om ret til orlov og dagpenge ved barsel (barselsloven), hvorefter *alle* forældre har ret til fravær i forbindelse med graviditet, barsel og adoption.

Idet fravær pga. barsel ikke anses for at være ulovligt fravær, men er en lovsikret ret, skal elever/lærlinge i skoleoplæring af begge køn gives frihed fra skolen i forbindelse med barsel i samme omfang, som elever/lærlinge med uddannelsesaftale har ret til barselsorlov, jf. også § 50 i lov om erhvervsuddannelser.

Det følger af § 5, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 2059 af 9. november 2021 om skolepraktikydelse og skoleydelse til elever i fgu-baseret erhvervsuddannelse, at skoleoplæringsydelse udbetales uanset fravær ved ferier og helligdag samt sygdom. Ved andet fravær end nævnt i stk. 3, som ikke er godkendt af skoleoplæringscenteret, nedsættes ydelserne forholdsmæssigt, jf. § 5, stk. 6. Når eleven/lærlingen har fravær ved barsel, vil eleven/lærlingen kunne få skoleoplæringsydelse i den godkendte periode, idet barsel anses for lovligt fravær.

Elev/lærling og skoleoplæringscenter indgår aftale om forlængelse af uddannelsestiden på grund af barselsorlov, jf. § 58 i lov om erhvervsuddannelser. Aftalen kan indgås for den tid, som eleven/lærlingen har været fraværende. Skal elevens/lærlingens uddannelsestid forlænges ud over fraværstiden, eller ved uenighed mellem elev/lærling og oplæringscenter, skal spørgsmålet om forlængelse træffes ved afgørelse fra det faglige udvalg.

Der er afsagt kendelse af 21. januar 2015 i Højesteret (U2015.1318.H) om, at en elev/lærling, der bliver gravid, og som påbegynder barselsorlov inden uddannelsesaftalen er udløbet, har et retskrav på, at aftalen forlænges i nødvendigt omfang, inden eleven/lærlingen går på barsel. Dermed forpligtes arbejdsgiveren til at forlænge uddannelsestiden i kraft af sit oplæringsansvar – også hvis eleven/lærlingen ikke selv tager initiativ til forlængelsen.

Elever/lærlinge i korte aftaler, som går på barselsorlov inden udløbet af aftalen, har retskrav på, at aftalen forlænges i nødvendigt omfang. Det kan ske ved brug af "Tillæg til uddannelsesaftale" og i medfør af reglerne i § 58 i lov om erhvervsuddannelser. Fortsættelsen tæller derfor ikke som en ny kort aftale og er således ikke omfattet af reglen om, at samme elev/lærling og samme oplæringsvirksomhed højst kan indgå én uddannelsesaftale. Når eleven/lærlingen efter forlængelsen afslutter den korte uddannelsesaftale, har eleven/lærlingen krav på at blive optaget i skoleoplysning.

Elever/lærlinge i delaftale optjener i perioden ret til betalt barselsorlov efter reglerne i gældende overenskomst på området.

Se i øvrigt ministeriets vejledning nr. 11162 af 8. december 2015 ([Vejledning til skoleoplysningssentre om barselsorlov til skoleoplysningselever/-lærlinge](#)).

7.4 Sygt barn og omsorgsdage

Elever/lærlinge i skoleoplysning er heller ikke omfattet af den overenskomstmæssige ret til fravær i forbindelse med sygt barn eller omsorgsdage.

Det er ministeriets standpunkt, at elever/lærlinge i skoleoplysning af begge køn bør gives frihed fra skolen i forbindelse med sygt barn og omsorgsdage, i samme omfang som elever/lærlinge med uddannelsesaftale inden for uddannelsesområdet har ret til sådant fravær, og at et sådant fravær derfor vil være udeblivelse fra undervisningen af lovlig grund, jf. § 50, stk. 1, i lov om erhvervsuddannelser

Det vil være hensigtsmæssigt at beskrive en sådan ret til fravær, og hvordan skolen vil gribe ind over for et eventuelt misbrug, i skolens ordensregler. I forbindelse hermed kan skolen eksempelvis forholde sig over for disse elever/lærlinge, som den gør over for elever/lærlinge med uddannelsesaftale, der under et skoleophold har fravær i forbindelse med sygt barn og omsorgsdage.

Såfremt skolen godkender fravær ved sygt barn og omsorgsdage, vil eleven/lærlingen skulle have skoleoplysningssydelse i den godkendte periode.

For elever/lærlinge i delaftale gælder de samme regler om barnsyg-dage og omsorgsdage som for elever/lærlinge med ordinære uddannelsesaftaler, dvs. reglerne i gældende overenskomst på området.

7.5 Sygdom

Elever/lærlinge i skoleoplæring og i virksomhedsforlagt oplæring har under sygdom ret til skoleoplæringsydelse.

Længerevarende sygdom kan ikke i sig selv begrunde, at eleven/lærlingen udmeldes fra skoleoplæring. Udmeldelse kan dog komme på tale, såfremt der ikke længere er udsigt til, at eleven/lærlingen kan genoptage og fuldføre uddannelsen eller virke på arbejdsmarkedet inden for området. Der skal i givet fald indhentes en lægeerklæring herom, som skoleoplæringscenteret skal betale. Afgørelsen påhviler skoleoplæringscentret.

Det er en forudsætning for, at et skoleoplæringscenter kan udmelde en elev/lærling i skoleoplæring på grund af sygdom, at en oplæringsvirksomhed i samme situation ville kunne hæve en uddannelsesaftale uden at ifalde erstatningsansvar. En eventuel udmeldelse skal ske med passende varsel, og eleven/lærlingen skal tilbydes uddannelses- og erhvervsvejledning.

For elever/lærlinge med delaftale gælder de samme regler om sygefravær som for elever/lærlinge med ordinære uddannelsesaftaler, dvs. reglerne i gældende overenskomst på området.

7.6 Militærtjeneste

Den manglende lønmodtagerstatus for elever/lærlinge i skoleoplæring bevirker, at de ikke har ret til orlov på grund af militærtjeneste. Det er ministeriets standpunkt, at elever/lærlinge i skoleoplæring, der indkaldes til FN-tjeneste eller anden international militær indsats, i henhold til en tidligere indgået rådighedskontrakt, bør have orlov i forbindelse hermed.

Elever/lærlinge, der er under uddannelse, vil kunne få udsættelse med aftjening af værnepligt, og aftjening af værnepligt kan derfor ikke give grundlag for orlov fra skoleoplæring.

Elever/lærlinge i delaftale vil være underlagt reglerne om aftjening af værnepligt/militærtjeneste i gældende overenskomst på området i perioden.

7.7 Pension

Elever/lærlinge i skoleoplæring oppebærer ikke pension af skoleoplæringsydelsen, som er en offentlig forsørgelse.

Hvis eleven/lærlingen indgår en delaftale, optjener eleven/lærlingen pension efter de overenskomstmæssige regler i perioden.

7.8 Uddannelseskift i skoleoplæring

Det er efter fast praksis muligt at foretage et uddannelseskift under skoleoplæring, såfremt dette kan ske uden tab af uddannelsestid i den uddannelse, hvortil eleven/lærlingen skifter. Dette gælder også, hvis skiftet sker til en anden uddannelse med skoleoplæring. Med andre ord skal eleven/lærlingen kunne afslutte den nye uddannelse inden for den normale uddannelsestid for denne. Det er således en betingelse, at eleven/lærlingen fuldt ud kan få godskrevet den uddannelsestid, der er anvendt til den første uddannelse, i den nye uddannelse. Det faglige udvalg for den nye uddannelse må i nødvendigt omfang inddrages i afgørelsen om godskrivning.

I henhold til § 5, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 2059 af 9. november 2021 om skolepraktikydelse og skoleydelse til elever i fgu-baseret erhvervsuddannelse udbetales skoleoplæringsydelsen fra den dag, eleven/lærlingen begynder i skoleoplæring eller i skoleundervisning, og indtil den dag eleven/lærlingen forlader skoleoplæringen eller indtil den dag, en elev/lærling, der er optaget til skoleundervisning uden uddannelsesaftale, jf. § 66 e, stk. 2, i lov om erhvervsuddannelser, afslutter skoleundervisningen, jf. dog § 1, stk. 2.

Såfremt eleven/lærlingen ophører med skoleoplæringen for uddannelse 1, før eleven/lærlingen kommer i skoleoplæring i uddannelse 2, således at der ikke er tale om ét skoleoplæringsforløb, kan § 5, stk. 6, ikke anvendes. Det vil sige, at skolen skal nedsætte ydelsen forholdsmæssigt.

7.9 Afkortning/forlængelse af uddannelsestiden

Elever/lærlinge i skoleoplæring kan få afkortet deres uddannelsestid på grund af tidligere uddannelse eller beskæftigelse på tilsvarende måde som elever/lærlinge med uddannelsesaftale, jf. § 57 i lov om erhvervsuddannelser.

Elev/lærling og skoleoplæringscenter indgår aftale om en eventuel forlængelse af elevens/lærlingens uddannelsestid i skoleoplæring, hvis eleven/lærlingen har været fraværende på grund af lovligt fravær, herunder for eksempel sygdom eller barsel, jf. § 58, jf. § 66 g, stk. 1, i lov om erhvervsuddannelser. Elev/lærling og skoleoplæringscenter kan indgå aftale om forlængelse svarende til elevens/lærlingens fravær. Skal elevens/lærlingens uddannelsestid forlænges med mere end omfanget af fraværet, eller ved uenighed mellem elev/lærling og skolen om forlængelse af skoleoplæring, træffer det faglige udvalg afgørelse herom, jf. § 58, stk. 2 og 3, i lov om erhvervsuddannelser.

Det faglige udvalg træffer også afgørelse ved sager efter § 59, der angår ønsker om forlængelser pga. øvrige forhold end de, der er opregnet i § 58.

7.10 Udmeldelse/udelukkelse fra skoleoplæring

Hvis ikke en elev/lærling lever op til kravene til at være optaget i skoleoplæring (jf. EMMA-kriterierne i kapitel 3), eller hvis en elev/lærling i øvrigt ikke overholder skolens studie- og ordensregler, jf. § 55 og § 82 i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser, kan skolen vælge at udelukke eleven/lærlingen fra skoleoplæring, jf. reglerne herom i § 133-§ 134 i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser (se afsnit 43.2).

Når skolen træffer afgørelse om, at en elev/lærling udelukkes fra skoleoplæring, skal skolen over for eleven/lærlingen og en eventuel forældremyndighedsindehaver skriftligt angive, på hvilke faktiske forhold afgørelsen er truffet og give oplysning om klagereglerne for udelukkelse fra skoleoplæring, jf. § 66 j i lov om erhvervsuddannelser. Skolen skal ved afgørelsen sørge for, at sagen er tilstrækkelig oplyst samt overholde forvaltningslovens regler om begrundelse, partshøring og klagevejledning, jf. § 142 i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser (se bilag 2).

Efter reglerne skal skolen altid have iagttaget mindre vidtgående foranstaltninger førend afgørelse om udelukkelse, herunder:

- samtaler
- advarsler
- midlertidig hjemsendelse

Hvilke sanktioner skolerne vælger at anvende i den enkelte sag, må bero på sagens omstændigheder, og skolen skal i den enkelte sag dokumentere, hvilke foranstaltninger, der er anvendt.

Hvis eleven/lærlingen har gjort sig skyldig i en særlig grov forseelse, kan eleven/lærlingen bortvises uden varsel, jf. § 78i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser.

7.11 Klager over skoleoplæringscentres afgørelse om udmeldelse/udelukkelse fra skoleoplæring

Såfremt en skole træffer afgørelse om en elevs/lærlings udelukkelse fra skoleoplæring, skal skolen vejlede eleven/lærlingen om klageadgangen.

Eleven/lærlingen kan indbringe en klage over skolens afgørelse om udelukkelse. Klagen skal sendes til den skole, der har truffet afgørelsen, jf. § 66 j i lov om erhvervsuddannelser.

Hvis skolen fastholder sin afgørelse, skal skolen videresende klagen til det faglige udvalg, inden for en uge fra afgørelsen er meddelt eleven/lærlingen ledsaget af en begrundelse for udelukkelsen fra skoleoplæring.

At eleven/lærlingen klager over afgørelsen medfører ikke i sig selv, at eleven/lærlingen kan optages til eller fortsætte i skoleoplæring, mens klagen behandles. Skolen eller det faglige udvalg kan dog træffe beslutning herom i den konkrete sag.

Det faglige udvalgs afgørelse er endelig og kan derfor ikke påklages til anden administrativ myndighed.

Procesvejledning om sagsbehandling ved afgørelser om udmeldelse/udelukkelse fra skoleoplæring findes i bilag 2.

8 Forsørgelsesgrundlaget under skoleoplæring

Elever/lærlinge, der er optaget til skoleoplæring, er berettiget til en skoleoplæringsydelse, jf. § 66 k, stk. 1, i lov om erhvervsuddannelser.

Skoleoplæringsydelsen fastsættes på de årlige finanslove og findes i ministeriets takstkatalog på www.uvm.dk.

Skoleoplæringsydelsen er med Trepartsaftalen om flere lærepladser fra november 2020 forhøjet med 80 mio. kr. årligt fra 2022. Ydelsen er afhængig af elevens/lærlingens alder og inddeles fra 2022 i fem trin, hvor ydelsen stiger i takt med, at eleverne/lærlingene kommer længere i deres uddannelse. Yderligere information om modellen for skoleoplæringsydelse findes på uvm.dk ([Forhøjelse af skoleoplæringsydelsen | Børne- og Undervisningsministeriet \(uvm.dk\)](#))

Der udbetales heller ikke skoleoplæringsydelse til elever/lærlinge, som modtager løn fra en arbejdsgiver, efter § 66 f i lov om erhvervsuddannelser, jf. § 66 k, stk. 1, 1. punktum.

Godtgørelsen er skattepligtig som A-indkomst. Der skal imidlertid ikke betales arbejdsmarkedsbidrag af godtgørelsen, da der ikke er tale om en lønindkomst fra et ansættelsesforhold. Skolen udbetaler ydelsen til eleven/lærlingen for derefter at få udgifter refunderet af staten gennem Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag.

Personer, der ønsker optagelse til skoleoplæring, er ikke berettiget til ydelse fra skolen i perioden fra afslutning af GF2 til optagelsen, som er max en måned, jf. § 66 a, stk. 1, 2. pkt., i lov om erhvervsuddannelser. Disse personer må eventuelt forsørge sig ved erhvervsarbejde. Det er dog en forudsætning for optagelse til skoleoplæring, at EMMA-kriterierne er opfyldt under hele perioden. De pågældende kan have mulighed for at opnå kontanthjælp efter de gældende regler.

Skoleoplærings elever/-lærlinge, der er i gang med supplerende skoleundervisning efter § 51 i lov om erhvervsuddannelser, modtager skoleoplæringsydelse.

Elever/lærlinge, der er under anden offentlig forsørgelse, der tilsigter at dække leveomkostninger, mens de er i skoleoplæring, modtager ikke skoleoplæringsydelse. Dog er der under visse betingelser mulighed for at modtage et supplerende børnetilskud for visse oplærings- og skoleperioder, når man modtager skoleoplæringsydelse. Reglerne administreres af Styrelsen for arbejdsmarked og Rekruttering og findes [her](#).

Ved fravær fra skoleoplæring, som ikke er godkendt af skolen, nedsættes skoleoplæringsydelsen forholdsmæssigt, jf. § 5, stk. 6, i bekendtgørelse nr. 860 af 26. august 2019 om skoleskolepraktikydelse og skoleydelse til elever i fgu-baseret erhvervsuddannelse.

Det betyder, at skoleoplæringscentret bl.a. nedsætter skoleoplæringsydelsen forholdsmæssigt, hvis eleven/lærlingen har ulovligt fravær fra den del af skoleoplæringsundervisningen, som specifikt anvendes til lærepladssøgning, herunder undladelser af at udføre aftalt lærepladsaktivitet uden for skolens område, fx konkret opsøgning af virksomheder.

Skolen er forpligtet til at udbetale skoleoplæringsydelse fra den dag, eleven/læringsen er blevet bortvist fra skolen, til eleven/læringsen igen påbegynder sin uddannelse, hvis det faglige udvalg giver eleven/læringsen medhold i en klage over en afgørelse fra skolen om bortvisning.

Førtidspensionister og elever/læringsen, der ikke er omfattet af betalingsloven, fordi de modtager anden offentlig forsørgelse, og derfor ikke kan modtage skoleoplæringsydelse, jf. § 66 K, i lov om erhvervsuddannelser, kan optages til skoleop- læring i et skoleoplæringscenter med skoleoplæringsstaxameter, jf. takstkataloget for det pågældende år, som findes på ministeriets hjemmeside, www.uvm.dk.

9 Tilskud til arbejdstøj, befordring, værktøj, værnemidler mv.

Elever/lærlinge med uddannelsesaftale har skattemæssigt ret til befodringsfradrag. Elever/lærlinge i skoleoplæring kan ikke opnå et sådant fradrag, da de ikke er lønmodtagere. Derfor ydes der i henhold til § 13 i lovbekendtgørelse nr. 816 af 28. april 2021 om Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag et befodringsstilskud til skoleoplærings elever/-lærlinge på baggrund af afholdte udgifter. Der ydes også befodringsstilskud til skoleoplærings elever/-lærlinge under ordinære skoleophold.

Der ydes ikke befodringsstilskud, når eleven/lærlingen er omfattet af en delaftale, da eleven/lærlingen her har status af lønmodtager.

Skoleoplærings elever/-lærlinge kan endvidere få økonomisk støtte til arbejdstøj, værktøj, værnemidler og lignende efter § 67 a, stk. 3, i lov om erhvervsuddannelser, hvis elever/lærlinge med uddannelsesaftale er berettiget til at modtage sådanne ydelser fra arbejdsgiveren, jf. gældende overenskomst på området.

Ordningen administreres af Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag (AUB).

10 Arbejdsmiljø og undervisningsmiljø

Ifølge en afgørelse fra Arbejdstilsynet er skoleoplærings elever/-læringer under skoleoplæringen som udgangspunkt omfattet af arbejdsmiljølovgivningen i sin helhed.

Desuden finder lov om elevers/lærlinges og studerendes undervisningsmiljø anvendelse for skoleoplærings elever/-læringer som for andre elever/læringer.

11 Arbejdsskedeforsikring

Lov om arbejdsskedeforsikring finder anvendelse under skoleoplæring hvis skaden skyldes undervisning under arbejdspladslignende forhold, jf. § 66, stk. 2, i lov om erhvervsuddannelser. Risikoen med hensyn til disse skader påhviler staten. Tilsvarende gælder ved virksomhedsforlagt oplæring.

Elever/lærlinge med delaftaler i henhold til § 66 f, stk. 1, i lov om erhvervsuddannelser, er i aftaleperioden omfattet af virksomhedens arbejdsskedeforsikring.

12 Skoleoplæringscentre

12.1 Skoleoplæringscentrets placering

Et skoleoplæringscenter er en del af en godkendt institution for erhvervsrettet uddannelse (erhvervsskole) med eventuelt tilhørende faciliteter til skoleoplæringsaktiviteter. Centret skal udføre de opgaver, der fremgår af afsnit 2.2, inden for et eller flere hovedforløb eventuelt på vegne af eller med leverancer fra en eller flere andre erhvervsskoler. Centret skal være organiseret med en leder, som refererer til skolens direktion, og som regel med et paritetisk sammensat skoleoplæringscenterudvalg, som kan tegne de lokale uddannelsesudvalg for de relevante hovedforløb, som centret udbyder med skoleoplæring (se også afsnit 1.4 om lokale uddannelsesudvalg).

Et skoleoplæringscenter kan ikke være en selvstændig enhed i juridisk eller økonomisk forstand, hvorfor det altid vil være underlagt skolens direktion og bestyrelse. skoleoplæringscentret behøver ikke at have samme adresse som andre dele af skolen.

12.2 Skoleoplæringscenterudvalg

De lokale uddannelsesudvalg for de hovedforløb, som skoleoplæringscentret udbyder med skoleoplæring, opretter et paritetisk sammensat skoleoplæringscenterudvalg, medmindre skolens bestyrelse har besluttet ikke at oprette et skoleoplæringscenterudvalg, jf. § 123, stk. 3 og 4, i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser. Skoleoplæringscenterudvalget skal rådgive skolens bestyrelse, jf. § 123, stk. 3, i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser, men erstatter ikke de lokale uddannelsesudvalg (se afsnit 1.4).

Skoleoplæringscentre har til opgave at forestå sekretariatsbetjeningen af det paritetisk sammensatte skoleoplæringscenterudvalg, jf. § 123, stk. 3, i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser. Bestyrelsen for erhvervsskolen kan træffe beslutning om ikke at nedsætte et skoleoplæringscenterudvalg, jf. § 123, stk. 4, i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser. I så fald udfører bestyrelsen selv sine opgaver med information fra de lokale uddannelsesudvalg.

12.3 Skoleoplæringscentrets opgaver

Skoleoplæringscentrets opgaver består i at sikre, at elever/lærlinge, som opfylder betingelserne herfor, kan gennemføre en erhvervsuddannelse, selv om de ikke har fået en uddannelsesaftale ved grundforløbets afslutning. Skoleoplæringscentret skal derfor bl.a. ved anvendelse af lærepladsopsøgende arbejde og formidling af lærepladser tilrettelægge et samlet forløb for disse elever/lærlinge med mest mulig oplæring i virksomhed ved anvendelse af restaftaler, kombinationsaftaler, oplæring i udlandet, korte aftaler (se afsnit 3.1.d) og delaftaler (se afsnit 7.2) samt virksomhedsforlagt oplæring (se afsnit 7.1) eventuelt i kombination med fremrykket skoleundervisning og elementer af oplæring i skoleoplæringscentret. Målet er, at den enkelte elev/lærling opnår en restuddannelsesaftale.

Optagelse af elever/lærlinge til skoleoplæring sker ved indgåelse af en skoleaftale mellem skoleoplæringscentret og eleven/lærlingen om dennes fortsatte uddannelse (se afsnit 5.3). Målgruppen er både elever uden uddannelsesaftale og elever/lærlinge med aftaler, som kun omfatter dele af en kompetencegivende uddannelse. Elever/lærlinge, der har en

uddannelsesaftale, herunder en kort aftale umiddelbart efter afslutningen af grundforløbet, skal ikke have tilbud om skoleoplysning, jf. § 66 a, stk. 1, i lov om erhvervsuddannelser. Disse elever/lærlinge skal derfor ikke have en skoleaftale.

Skoleoplysningsskolen skal opretholde fagligt og pædagogisk bæredygtige uddannelsesmiljøer samt sikre kvaliteten i oplæsningen i henhold til § 66 g, stk. 1, i lov om erhvervsuddannelser.

Skoleoplysningsskolerne har endvidere til opgave at udføre lærepladsopsøgende arbejde i et samarbejde med elever/lærlinge, faglige udvalg, lokale uddannelsesudvalg og andre aktører (se afsnit 4.1.d) samt at sikre, at eleverne/lærlingene fortsat opfylder EMMA-kriterierne, jf. afsnit 4.1.d.

Endelig skal skoleoplysningsskolen indkalde til informationsmøder om optagelse til oplæsning i skoleoplysningsskolen for elever, der ved afslutningen af grundforløbet eller det studiekompetencegivende forløb på de merkantile uddannelser (eux) ikke har indgået en uddannelsesaftale, jf. § 130, stk. 2, i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser samt give vejledning til lærepladsopsøgende elever fra afslutning af grundforløbet, hhv. det studiekompetencegivende forløb på de merkantile uddannelser (eux), og indtil eleven/lærlingen ikke længere er optaget til oplæsning i et skoleoplysningsskole, jf. § 117 i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser.

12.4 Skoleoplysningsskolets samarbejdsforpligtelse

Skoleoplysningsskolen skal samarbejde med øvrige erhvervsskoler, der ikke har et skoleoplysningsskole og som udbyder relevante grund- og hovedforløb. Samarbejdets formål er at sikre, at eleverne/lærlingene i videst muligt omfang færdiggør deres uddannelse.

Et skoleoplysningsskole skal således indgå samarbejdsaftaler med relevante erhvervsskoler med henblik på bl.a.:

- Udførelse af skoleoplysning på vegne af skoleoplysningsskolen (udlægning, jf. afsnit 2.5).
- Overførsel af elever/lærlinge, der skal optages til oplæsning i skoleoplysningsskolen, herunder om informationsmøder.
- Det lærepladsopsøgende arbejde således, at de relevante erhvervsskoler fortsat har mulighed for at skaffe uddannelsesaftaler til deres elever/lærlinge og dermed fortsat har mulighed for at kunne udbyde skoleundervisning i hovedforløbet.
- Sikring af, at virksomhederne tilføres det mulige og nødvendige antal elever/lærlinge.
- Eleverne/lærlingene tilskyndes til at indgå uddannelsesaftaler i videst muligt omfang.
- Ansvar og kompetencer.

Skoleoplysningsskolerne skal også indgå samarbejdsaftaler med andre erhvervsskoler, der er godkendt som skoleoplysningsskole, med henblik på at sikre, at skoleoplysningsskolerne samlet set dækker hele Danmark i forhold til:

- Oprettelse af flest mulige lærepladser
- Fordeling af elever/lærlinge på institutioner med skoleoplysningsskole

- Effektivitet i elevernes/lærlingenes lærepladssøgning (EMMA-kriterierne) Arbejdsmarkedets forsyning med kvalificeret arbejdskraft
- Samarbejde i forhold til henvendelser fra virksomheder, der søger elever/lærlinge.

12.5 Optagelse af elever/lærlinge fra skoler, der ikke er godkendt til at udbyde skoleoplæring i en given uddannelse

Erhvervsskolerne har ansvaret for, at de af deres elever/lærlinge, som kan være berettiget til at blive optaget til skoleoplæring, får tilbud herom fra en skole, der er godkendt til at udbyde skoleoplæring i et skoleoplæringscenter, jf. § 66 b, stk. 2 og 5, i lov om erhvervsuddannelser. Dette er aktuelt i de tilfælde, hvor en grundforløbsskole ikke udbyder et relevant hovedforløb eller en skole er godkendt til at udbyde hovedforløb i uddannelser, som skolen ikke er godkendt til at være skoleoplæringscenter for.

Ansvaret løftes gennem en samarbejdsaftale mellem grundforløbsskolen/hovedforløbsskolen og skolen med skoleoplæringscentret. Det er grundforløbsskolen/hovedforløbsskolen, som forventes at tage initiativ til, at en sådan aftale er indgået. En erhvervsskole, der er godkendt til at etablere skoleoplæringscentre, er forpligtet til at samarbejde med de skoler, der ikke er godkendt, således at alle skoler kan tilbyde deres elever/lærlinge optagelse til skoleoplæring i et skoleoplæringscenter, uanset om den pågældende skole er godkendt til udbud af skoleoplæring i et skoleoplæringscenter eller ej. Selve ansøgnings- og optagelsesproceduren forstås af skolen med skoleoplæringscentret på baggrund af samarbejdsaftalen med elevens/lærlingens oprindelige skole (den undervisende skole/den registrerende skole).

Elever/lærlinge, som er omfattet af en samarbejdsaftale, skal snarest muligt og senest ved optagelsen gøres bekendt med samarbejdsaftalens betydning for eleverne/lærlingene med hensyn til, om det er skoleoplæringscentret eller skolen, der efter optagelsen har eleven/lærlingen registreret som lærepladssøgende, indkalder eleven til skoleoplæring, meddeler eleven/lærlingen den skoleundervisning, der veksler med skoleoplæring, træffer afgørelse om elevens/lærlingens fortsatte opfyldelse af egnethedskravene og kravene i lovens § 66 i, stk. 2, og i øvrigt er ansvarlig for elevens/lærlingens uddannelse i henhold til lov om erhvervsuddannelser.

Der henvises til reglerne om ansøgnings- og optagelsesproceduren i §§ 130-132 i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser.

12.6 Udlægning af undervisning

Reglerne om udlægning af undervisning findes i ministeriets retningslinjer for udlagt undervisning m.v. inden for erhvervsuddannelserne af 9. december 2015, som ligger på www.uvm.dk som bilag under "Udbud 2017" ([Om udbud af erhvervsuddannelser | Børne- og Undervisningsministeriet \(uvm.dk\)](#)).

Disse retningslinjer finder tilsvarende anvendelse for udlægning af oplæring i et skoleoplæringscenter.

Det betyder for eksempel, at et skoleoplæringscenter kan aftale med en skole, at den udfører opgaver for centret med hensyn til oplæring og lærepladsopsøgning mv. men således, at det er centret, som optager eleverne/lærlingene, og som indgår skoleaftaler og har ansvar for kvaliteten i forhold til det faglige udvalg og ministeriet.

12.7 Skoleoplæringscentres mulighed for at producere varer og levere tjenesteydelser

Oplæring i skoleoplæringscentre skal opfylde de samme krav til oplæringens indhold og kvalitet som til oplæring i en virksomhed. På den baggrund har skoleoplæringscentrene efter fast praksis forestået salg producerede varer og leveret tjenesteydelser til en ikke tabsgivende pris, når det har haft et uddannelsesmæssigt sigte og ikke har været konkurrenceforvridende i forhold til private udbydere. Efter en ny bestemmelse i lov om erhvervsuddannelser, § 66 g, stk. 2, er der fra den 1. januar 2018 udtrykkelig hjemmel for skoleoplæringscentrene til at afsætte varer og levere tjenesteydelser.

Efter § 66 g, stk. 2, i lov om erhvervsuddannelser, kan skoleoplæring tilrettelægges med produktion af varer og levering af tjenesteydelser, som efter samråd med det lokale uddannelsesudvalg kan afsættes på vilkår, som ikke udgør urimelig konkurrence over for private udbydere af tilsvarende varer og ydelser.

Det er en grundlæggende forudsætning, at aktiviteterne ikke fastholder eleverne/lærlingene i skoleoplæringen.

Formålet med at tilrettelægge skoleoplæring med produktion og salg af varer og levering af tjenesteydelser er at gøre skoleoplæringen mere virksomhedsnær og give eleverne/lærlingene faglige udfordringer, som det ellers kan være vanskeligt at opnå på skoleoplæringscentret. Der kan eksempelvis være tale om serieproduktion, hvor der arbejdes med tempo, gentagen af arbejdsprocesser og realiserbarhed af produkter. Det er samtidig formålet at undgå ressourcospild, så produktet ikke blot smides ud, når eleven/lærlingen har færdiggjort sin opgave.

Salg af varer og levering af tjenesteydelser i forbindelse med skoleoplæring vil både kunne ske i forhold til almennyttige og ikke-kommercielle formål og som ordreproducerende virksomhed.

Når skoleoplæring ønskes tilrettelagt med salg af producerede varer og tjenesteydelser, bør skolen forinden have en principiel afklaring af rammerne herfor, herunder hvornår og hvordan skoleoplæringscentrets samråd med de lokale uddannelsesudvalg skal ske. I den forbindelse kan det være hensigtsmæssigt, at skoleoplæringscentret og de lokale uddannelsesudvalg indgår en særskilt aftale om rammerne for samrådet.

Det er afgørende, at produktionen af varer og tjenesteydelser skal have et uddannelsesmæssigt sigte. Det kan være relevant at tage stilling til:

- hvilke typer af varer og tjenesteydelser produktionen vil kunne omfatte,
- hvem aftagerne kan være,
- hvordan prissætningen skal ske,
- hvordan et eventuelt overskud ved salg af produkter skal anvendes og
- hvordan eventuelle klager fra aftagere skal håndteres.

Som følge af taxametertilskuddene fra staten til skoler og skoleoplæringscentre samt skoleoplæringsydelse fra Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag til eleverne/lærlingene, vil skolerne og skoleoplæringscentrene som udgangspunkt kunne udøve urimelig konkurrence, når de udbyder varer og tjenesteydelser. Dette gælder navnlig, hvis der er tale om egentlig ordreproducerende virksomhed, som ellers ville være udført af en privat virksomhed. Konkurrenceforvridende effekter ("urimelig konkurrence") i forhold til private erhvervsdrivende kan især opstå i de tilfælde, hvor skoleoplæringscentret ikke løbende sørger for, at der er fuld omkostningsdækning for de varer eller tjenesteydelser, som centret afsætter på markedet.

Prisfastsættelsen ved salg af varer og tjenesteydelser skal foregå på samme måde som ved indtægtsdækket virksomhed, jf. Finansministeriets Budgetvejledning og Økonomiske Administrative Vejledning. Skoleoplæringscentret skal derfor sikre sig, at indtægterne ved salg af varer og levering tjenesteydelser dækker alle relevante omkostninger – det vil sige alle både direkte og indirekte omkostninger, der er forbundet med fremstillingen og leveringen af de pågældende varer eller ydelser.

Det er som nævnt forudsat i erhvervsuddannelsesloven, at et skoleoplæringscenters ordning med salg af varer eller tjenesteydelser ikke må udgøre urimelig konkurrence over for private udbydere af tilsvarende varer og ydelser. Hvis et skoleoplæringscenters tilrettelæggelse af en sådan ordning alligevel fører til konkurrenceforvridning, kan forholdet være omfattet af konkurrencelovens forbud mod konkurrenceforvridende støtte. Det er Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, der påser overholdelse af konkurrenceloven, herunder lovens regler om konkurrenceforvridende offentlig støtte i konkurrencelovens § 11 a.

Da skoleoplæringscentrets hovedformål er udbud af skoleoplæring og at understøtte elevernes/lærlingenes læreplads-søgning, vil omsætningen af varer og tjenesteydelser kun kunne være af begrænset omfang set i forhold til skolens tilskud fra staten. Samtidig vil skolens mulighed for at foretage opsøgende salgsarbejde være begrænset.

Skolen og skoleoplæringscentret må aldrig undlade at opsøge en læreplads til en elev/lærling eller på anden måde afvige fra reglerne med den begrundelse, at skolen ellers ikke vil kunne opfylde sine forpligtigelser i relation til produktion af varer eller levering af tjenesteydelser. Skoler og skoleoplæringscentre vil derfor ikke kunne sætte et ønske om at opfylde en kontraktlig leveringsforpligtelse over hensynet til forsvarlig uddannelse eller at skaffe lærepladser til eleverne/lærlingene.

13 Links

Værktøj til skolernes formidling af lærepladser og støtte for både elever/lærlinge og virksomheder:

- [Lærepladsen \(laerepladsen.dk\)](https://laerepladsen.dk)

Børne- og Undervisningsministeriets hjemmeside:

- [Forside | Børne- og Undervisningsministeriet \(uvm.dk\)](https://www.uvm.dk)

Børne- og Undervisningsministeriets nationale informations- og vejledningsportal:

- [UddannelsesGuiden | \(ug.dk\)](https://www.ug.dk)

Virksomhedernes digitale indgang til det offentlige, herunder udbetaling af Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag (AUB):

- [Virk](https://www.virk.dk)

Information om AUB til elever/lærlinge:

- [Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag \(AUB\) \(borger.dk\)](https://www.borger.dk)

Lov om erhvervsuddannelser:

- [Erhvervsuddannelsesloven \(retsinformation.dk\)](https://www.retsinformation.dk)

Bekendtgørelse om erhvervsuddannelser:

- [Bekendtgørelse om erhvervsuddannelser \(retsinformation.dk\)](https://www.retsinformation.dk)

14 Bilag 1

14.1 Vejledning i afgørelse af "uforskyldt har mistet en uddannelsesaftale"

I forbindelse med skolens tilbud om optagelse i skoleoplæring efter § 66 a, stk. 2, 1. pkt., i lov om erhvervsuddannelser, optagelse i skoleundervisning uden uddannelsesaftale efter § 66 e, stk. 2, i lov om erhvervsuddannelser og tildeling af tilskud til virksomheder, som indgår uddannelsesaftale med en elev/lærling, der uforskyldt har mistet en uddannelsesaftale efter § 66 k, stk. 3, i lov om erhvervsuddannelser, skal skolen afgøre, hvorvidt en elev/lærling uforskyldt har mistet en uddannelsesaftale.

Denne vejledning har til hensigt at vejlede skoler, der udbyder erhvervsuddannelser, i forbindelse med denne afgørelse.

Hvem træffer afgørelse af "uforskyldt mistet en uddannelsesaftale"

Virksomheden skal, jf. § 106, stk. 2, jf. stk. 1, i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser, give meddelelse til den skole, hvor uddannelsesaftalen er registreret, hvis uddannelsesaftalen er:

1. ophævet i prøvetiden,
2. ophævet efter aftale mellem parterne,
3. ophævet af en af parterne efter prøvetidens ophør,
4. ophævet ved Tvistighedsnævnets afgørelse,
5. bortfaldet som følge af elevens/lærlingens udelukkelse fra fortsat undervisning, hvis afgørelsen herom er truffet af en anden skole end den, som har registreret aftalen,
6. ophørt af andre grunde inden udløbet af aftaleperioden.

Når skolen modtager en ophævelsesmeddelelse for en elev/lærling, der har mistet en uddannelsesaftale, skal skolen afgøre, hvorvidt eleven/lærlingen uforskyldt har mistet en uddannelsesaftale, hvis eleven/lærlingen anmoder om at komme i skoleoplæring.

Før afgørelsen træffes, skal skolen foretage de nødvendige undersøgelser af spørgsmålet, jf. nærmere nedenfor. Er en tvistighed i henhold til § 63 i lov om erhvervsuddannelser indbragt for det faglige udvalg eller Tvistighedsnævnet, kan skolen ikke afgøre spørgsmålet, før der er truffet afgørelse eller indgået forlig om afslutningen af tvistigheden. I det omfang afgørelsen eller forliget indebærer en stillingtagen til skyldsspørgsmålet, vil denne stillingtagen være bindende for skolens afgørelse af, om eleven/lærlingen uforskyldt har mistet en uddannelsesaftale.

Skolens afgørelse skal registreres og arkiveres. For skoler, der anvender EASY-P, er der mulighed for registrering af afgørelsens resultat i dette system.

Eleven/lærlingen skal samtidigt have meddelelse om afgørelsen.

Afgørelsen

Skolen skal foretage en konkret, individuel vurdering af, om eleven/lærlingen uforskyldt har mistet en uddannelsesaftale. Denne vurdering bør ske efter en grundig personlig samtale med eleven/lærlingen samt med inddragelse af op-
hævelsesmeddelelsen og andre oplysninger, som skolen har indhentet eller modtaget.

Eleven/lærlingen har bevisbyrden med hensyn til skyldsspørgsmålet, hvis der ikke er indgået forlig for det faglige ud-
valg, eller spørgsmålet har været forelagt Tvistighedsnævnet, jf. § 63 i lov om erhvervsuddannelser, og hvis forliget
henholdsvis afgørelsen ikke indebærer en stillingstagen til skyldsspørgsmålet.

Der gælder ingen generelle krav om, i hvilken form eller på hvilken måde eleven/lærlingen skal godtgøre, at det var
uforskyldt, at han eller hun mistede sin uddannelsesaftale. Den tidligere arbejdsgiver har ikke pligt til at medvirke i for-
bindelse hermed, men skolen kan efter omstændighederne være forpligtet til at anmode eleven/lærlingen om at bede
sin tidligere arbejdsgiver om en udtalelse.

Skolens afgørelse skal således træffes på grundlag af de mundtlige og eventuelle skriftlige oplysninger, som eleven/lærlin-
gen og oplæringsvirksomheden fremkommer med. Andre faktuelle oplysninger om eleven/lærlingen og den tidligere op-
læringsvirksomhed kan indgå i skolens skøn, som alene må bygge på saglige hensyn.

Det er ikke udelukket, at elever/lærlinge, der har mistet en uddannelsesaftale inden for prøvetiden, kan have været uforskyldt
heri. I disse tilfælde kan det dog være vanskeligt for eleven/lærlingen at godtgøre eller sandsynliggøre, at det var uforskyldt,
idet der ikke stilles krav om begrundelse for opsigelse af uddannelsesaftaler i prøvetiden, jf. § 60, stk. 2, i lov om erhvervsud-
dannelser. Skolen kan også i disse tilfælde søge sagen oplyst ved at bede eleven/lærlingen om at få en udtalelse fra den tid-
ligere arbejdsgiver om, hvorvidt eleven/lærlingen uforskyldt har mistet sin uddannelsesaftale.

Skolen kan først foretage vurderingen efter, at skolen har modtaget en skriftlig meddelelse om ophævelse.

Der er ikke fastsat nærmere regler om, hvorledes skolen skal udøve sit skøn om elevens/lærlingens skyld. Som udgangs-
punkt kan man dog sige, at eleven/lærlingen normalt ikke selv må have opsagt uddannelsesaftalen eller indgået aftale
med den tidligere oplæringsvirksomhed om ophævelsen. Desuden vil det forhold, at "kemien" mellem eleven/lærlingen og
oplæringsvirksomheden ikke passer sammen, i almindelighed føre til, at eleven/lærlingen ikke uforskyldt har mistet en ud-
dannelsesaftale.

Skolen kan, eventuelt i samråd med det lokale uddannelsesudvalg, fastlægge en vejledende praksis for, i hvilke tilfælde der
normalt vil være tale om egen skyld, eller bruge Tvistighedsnævnets praksis som inspiration i afgørelsen. Skolen skal dog
altid træffe afgørelsen efter et konkret skøn og må ikke i begrundelsen alene henholde sig til en praksis eller en hjemmel-
vet regel.

14.2 Afgørelse om, at eleven/lærlingen ikke "uforskyldt har mistet en uddannelsesaftale"

I de tilfælde hvor skolen skønner, at eleven/lærlingen ikke uforskyldt har mistet en uddannelsesaftale, bør dette begrundes over for eleven/lærlingen med en konkret henvisning til de regler og faktiske omstændigheder, som har været bestemmende for afgørelsen. Eleven/lærlingen skal desuden have vejledning om muligheden for, inden for en frist af en uge fra afgørelsen er meddelt eleven/lærlingen, at indbringe afgørelse for det faglige udvalg, jf. § 66 j, stk. 1, i lov om erhvervsuddannelser.

Skolen bør gøre notater om grundlaget for afgørelsen af skyldsspørgsmålet.

For skoler, der er en del af den offentlige forvaltning og derfor omfattet af forvaltningsloven, er "bør" i ovenstående afsnit lig med "skal".

15 Bilag 2

15.1 Procesvejledning ved sagsbehandling af sager om afgørelse af afslag på optagelse til eller udelukkelse fra skoleoplæring

15.2 Formål

Denne vejledning har til formål at give retningslinjer for behandling af klagesager på erhvervsuddannelsesområdet i forbindelse med afgørelser om afslag på optagelse til eller udelukkelse fra skoleoplæring.

15.3 Hjemmel

Hjemmel til behandling af klagesager generelt på erhvervsuddannelsesområdet findes i § 69 i lov om erhvervsuddannelser.

”§ 69. Efter nærmere regler fastsat af undervisningsministeren kan klager over en skoles afgørelser indbringes for ministeren, jf. dog § 66 j og § 66 o.”

Klager ift. optagelse til eller ophør med skoleoplæring behandles med hjemmel i 66 j i lov om erhvervsuddannelser:

”§ 66 j. Skolens afgørelse om en elevs/lærlinges optagelse til eller ophør med skoleoplæring kan af eleven/lærlingen inden for en frist af en uge, fra afgørelsen er meddelt eleven/lærlingen, indbringes for det faglige udvalg. Det faglige udvalg kan beslutte, at klagerne behandles af det lokale uddannelsesudvalg, hvis afgørelse af eleven/lærlingen kan indbringes for det faglige udvalg inden for en uge, fra afgørelsen er meddelt eleven/lærlingen.

Stk. 2. Klager efter stk. 1 sendes til skolen. Hvis skolen opretholder sin afgørelse, videresender skolen klagen til det faglige udvalg eller det pågældende lokale uddannelsesudvalg, jf. stk. 1, ledsaget af en begrundelse. Det faglige udvalgs afgørelse kan ikke påklages til anden administrativ myndighed.

Stk. 3. Undervisningsministeren kan efter indstilling fra Rådet for de Grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser fastsætte regler om skolers og skoleoplæringscentres behandling og afgørelse af sager om udelukkelse af elever/lærlinge fra skoleoplæring og andre sager om elevs/lærlinges retsstilling og om behandling af elevs/lærlinges klager over sådanne afgørelser.”

15.4 Klageproceduren

Når en elev/lærling ønsker at klage over optagelse til eller ophør med skoleoplæring, skal eleven/lærlingen sende klagen til skolen senest en uge efter, at afgørelsen om det, som eleven/lærlingen klager over, er meddelt eleven/lærlingen.

Hvis skolen ikke giver eleven/lærlingen medhold i klagen, videresender skolen klagen til det faglige udvalg eller – hvis klagen er omfattet af en beslutning fra det faglige udvalg om, at sådanne klager skal behandles af det lokale uddannelsesudvalg - det lokale uddannelsesudvalg ledsaget af skolens begrundelse for afgørelsen.

En afgørelse af en klage, som træffes efter bemyndigelse fra det faglige udvalg af det lokale uddannelsesudvalg, kan eleven/lærlingen påklage til det faglige udvalg. Klagefristen er en uge fra den dag, hvor eleven/lærlingen har fået meddelelse om det lokale uddannelsesudvalgs afgørelse.

Det faglige udvalgs afgørelse er endelig og kan ikke påklages til anden administrativ myndighed. Afgørelsen vil blive sendt til klager med kopi til skolen.

Det er vigtigt, at følge de almindelige forvaltningsretlige grundprincipper, jf. Forvaltningsloven, overholdes, når der træffes en afgørelse:

Partshøring:

“§ 19. Kan en part ikke antages at være bekendt med, at myndigheden er i besiddelse af bestemte oplysninger om en sags faktiske grundlag eller eksterne faglige vurderinger, må der ikke træffes afgørelse, før myndigheden har gjort parten bekendt med oplysningerne eller vurderingerne og givet denne lejlighed til at fremkomme med en udtalelse. Det gælder dog kun, hvis oplysningerne eller vurderingerne er til ugunst for den pågældende part og er af væsentlig betydning for sagens afgørelse. Myndigheden kan fastsætte en frist for afgivelsen af den nævnte udtalelse.”

Begrundelse:

“§ 22. En afgørelse skal, når den meddeles skriftligt, være ledsaget af en begrundelse, medmindre afgørelsen fuldt ud giver den pågældende part medhold.

§ 23. Den, der har fået en afgørelse meddelt mundtligt, kan forlange at få en skriftlig begrundelse for afgørelsen, medmindre afgørelsen fuldt ud giver den pågældende part medhold. En begæring herom skal fremsættes over for myndigheden inden 14 dage efter, at parten har modtaget underretning om afgørelsen.

§ 24. En begrundelse for en afgørelse skal indeholde en henvisning til de retsregler, i henhold til hvilke afgørelsen er truffet. I det omfang, afgørelsen efter disse regler beror på et administrativt skøn, skal begrundelsen tillige angive de hovedhensyn, der har været bestemmende for skønsudøvelsen.

Stk. 2. Begrundelsen skal endvidere om fornødent indeholde en kort redegørelse for de oplysninger vedrørende sagens faktiske omstændigheder, som er tillagt væsentlig betydning for afgørelsen.”

Klagevejledning:

“§ 25. Afgørelser, som kan påklages til anden forvaltningsmyndighed, skal, når de meddeles skriftligt, være ledsaget af en vejledning om klageadgang med angivelse af klageinstans og oplysning om fremgangsmåden ved indgivelse af klage, herunder om eventuel tidsfrist. Det gælder dog ikke, hvis afgørelsen fuldt ud giver den pågældende part medhold.”

Hvis ikke de forvaltningsretlige principper overholdes under sagsbehandlingen, kan en afgørelse være behæftet med retlige mangler. Hvis der foreligger væsentlige retlige mangler, dvs. hvor skolens sagsgang eller klageproceduren er særdeles mangelfuld, kan retlige mangler vurderes at være væsentlig til ulempe for klageren i en grad, som er uacceptabel. Retlige mangler kan derfor få betydning for sagens udfald, idet de kan medføre, at afgørelse må henvises til fornyet behandling hos skolen eller erklæres ugyldig.

15.5 Opmærksomhedspunkter ved modtagelse af klagesag/sagsbehandlingen

Når en klage modtages af skolen, skal de formelle rammer være på plads, inden klagen behandles:

- Er der tale om en erhvervsuddannelse?
- Hvad er sagens grundsubstans?
- Hvilken myndighed kan klagen ankes til? (Det faglige udvalg/det lokale uddannelsesudvalg træffer alene afgørelser om skoleoplæring)
- Er eleven/lærlingen myndig?
 - Hvis eleven/lærlingen er myndig og en anden (typiske en forælder) klager på elevens/lærlingens vegne, skal der foreligge en fuldmagt fra eleven/lærlingen, før sagen behandles.
- Har klager fulgt tidsfristen som beskrevet i § 66 J?
- Har eleven/lærlingen sendt klagen til skolen indledningsvist?
- Er sagen oplyst tilstrækkeligt?
- Giver de eventuelt indhentede oplysninger anledning til særlige forhold, som kan påvirke sagens udfald?
- Hvilken regel skal sagen afgøres efter?
- Har skolen opfyldt de forvaltningsretlige grundprincipper om:
 - Partshøring inden afgørelsen træffes
 - Tilstrækkeligt oplyst sag
 - Mindre indgribende foranstaltninger iagttaget før udmeldelse
 - Proportionalitetsprincippet
 - Tilstrækkelig begrundet afgørelse
 - Fyldestgørende klagevejledning
- Overholder skolen klageproceduren som beskrevet i § 66 J?
 - Har skolen sendt sagen ind til det faglige udvalg/det lokale uddannelsesudvalg efter sagens afgørelse, hvis ikke afgørelsen giver eleven/lærlingen medhold? Og givet eleven/lærlingen besked herom?

- Er alle relevante dokumenter vedlagt sagen, når den sendes til det faglige udvalg/det lokale uddannelsesudvalg til endelig afgørelse?

For nærmere vejledning i, hvordan man træffer en forvaltningsretlig afgørelse, se følgende: <http://pav.perst.dk/Publikation/Afskedigelse/Generelle%20regler/Forvaltningsretlige%20regler%20og%20grundsætninger.aspx>

15.6 Afgørelser om skolers afslag på optagelse på skolen

- § 66 J i lov om erhvervsuddannelser

Hvis en elev/lærling, som ønsker at blive optaget til skoleoplæring, ikke vurderes til at opfylde adgangsforsættningerne, jf. § 66 a, i lov om erhvervsuddannelser (se kapitel 3), ikke opfylder egnethedskriterierne, jf. § 66 c i lov om erhvervsuddannelser (EMMA, se kapitel 4), eller ikke møder op til informationsmødet, jf. § 130, stk. 2, i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser, skal skolen meddele eleven/lærlingen afslag på optagelse til skoleoplæring.

Det er et krav, at skolen meddeler afslaget skriftligt og fyldestgørende gør rede for de forhold, der giver anledning til afslaget.

15.7 Afgørelse om udelukkelse fra skoleoplæring(bortvisningssager)

Regelgrundlag:

- § 66 j i lov om erhvervsuddannelse
- §§ 133-135 i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser

Hjemlen til at udelukke elever/lærlinge fra skoleoplæring (bortvise) findes i § 133 i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser. Ifølge bestemmelsen kan en elev/lærling udelukkes fra skoleoplæring, hvis eleven/lærlingen uden lovlige grund udebliver fra undervisningen eller groft overtræder skolens ordensregler.

Bortvisningssager kan opdeles i to typer:

Afgørelser efter § 133, stk. 2, hvorefter skolen kan udelukke en elev/lærling fra fortsat undervisning, når mindre vidtgående foranstaltninger forgæves har været forsøgt anvendt. Skolen skal efter reglen foretage en afvejning af karakteren og graden af forsømmelserne eller de disciplinære forseelser - afgørelsen skal baseres på samt vurdere hvilke midler, der skal iværksættes for at undgå at udelukke eleven/lærlingen.

Afgørelser efter § 133, stk. 3, hvorefter skolen kan hjemsende en elev/lærling uden forudgående varsel, indtil der er truffet en afgørelse i udelukkelsesspørgsmålet, hvis eleven/lærlingen findes at have gjort sig skyldig i en så alvorlig forseelse, at det må påregnes, at der vil blive truffet afgørelse om bortvisning.

Det er altid et krav, at skolen har forsøgt sig med mindre indgribende foranstaltninger forinden afgørelsen, hvis der er tale om afgørelser efter § 133, stk. 3, og at sagen er tilstrækkeligt oplyst, veldokumenteret og velbegrunderet, idet der er tale om en afgørelse af belastende karakter for eleven/lærlingen. Afgørelsen skal derfor være proportionel i forhold til de oplyste fakta/hændelser, som skolen har lagt vægt på i begrundelsen for deres afgørelse, jf. § 134 i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser.

15.8 Afgørelser om midlertidig hjemsendelse

Regelgrundlag:

- § 66 j i lov om erhvervsuddannelser
- §§ 133-135 i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser

Midlertidig hjemsendelse er et sanktionsmiddel, som skolen kan anvende til at give en elev/lærling en kraftig advarsel og kan samtidig være et led i at forsøge at give eleven/lærlingen en chance mere på trods af, at eleven/lærlingen har/har haft en adfærd, der kan rimeliggøre en bortvisning.

Midlertidig bortvisning træder ofte i stedet for en reel bortvisning og er af varierende længde. Typisk hjemsender skolen eleven/lærlingen i en uge.

Det er altid et krav, at skolen har forsøgt sig med mindre indgribende foranstaltninger forinden afgørelsen, hvis der er tale om afgørelser efter § 133, stk. 2, og at sagen er tilstrækkeligt oplyst, veldokumenteret og velbegrunderet, idet der er tale om en afgørelse af belastende karakter for eleven/lærlingen. Afgørelsen skal derfor være proportionel i forhold til de oplyste fakta/hændelser, som skolen har lagt vægt på i begrundelsen for deres afgørelse.

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET